1856. DRIE EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 25.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.85, buiten Assen franco per post *f* 2,00.

WOENSDAG 26 MAART.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **f 1.00** en voor elken regel meer **15** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente Assen doen te weten, dat het kohier der belasting op de honden in deze gemeente, zooals hetzelve door den raad, in deszelfs vergadering van 22 dezer maand, werd vastgesteld, gedurende acht dagen, ingaande den 27 Maart e.k., ter secretarie voor een ieder ter inzage zal voorliggen, ten einde de belanghebbenden in de gelegenheid te stellen, om binnen dien tijd bij Heeren Gedeputeerde Staten tegen hunne aanslagen in beroep te komen. *De Burgemeester*,

Assen den 24 Maart 1856. H. J. OOSTING.

De Secretaris, KIJMMELL.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

24 Maart.

Men had gehoopt, dat op zaturdag jl. het vredes-tractaat geteekend en de telegrafische tijding daarvan op den eersten Paaschdag aan Europa bekend gemaakt zou zijn, doch men bedroog zich.

En om die hoop eenigzins te wettigen verzekerde men, dat Napoleon III er prijs op stelde om de wereld met zulk een Paaschgeschenk te verassen.

Die het voorspelt, dat op het politiek domein het een of ander zal gebeuren, heeft daarvoor meestal vrij waarschijnlijke redenen, doch als het niet uitkomt, wat hij heeft aangekondigd, zoekt hij met nog grooter ijver, om iets te vinden, dat zijne teleurstelling vergoedt en verzoet. De vrede, zegt men, is inderdaad geteekend, maar om al de voorwaarden behoorlijk ten papiere te brengen, zoo, dat de een noch den ander, in de onduidelijkheid of onvolledigheid daarvan, aanleiding tot nieuwe verwikkelingen vinde, dat is geen gemakkelijke arbeid en beter is het ook er nu een dag of wat meer werks aan te besteden, dan een gebrekkigen arbeid te verrigten.

Eene enkele uitdrukking, dubbelzinnig gesteld, ja een punt verkeerd geplaatst, hoeveel ellende, hoeveel bloed kan daardoor over de geheele menschheid worden gebragt, en voor hem, die gaarne verkeerd leest, springt de minste fout zoo spoedig in 't oog.

Waarschijnlijk zullen alzoo nog eenige zittingen worden besteed aan het opstellen van het belangrijk staatsstuk, 't welk tot fondament voor de rust van Europa moet dienen, en waartoe nu ook Pruissen medewerkt en wel de Pruissische kabinets-president, een zeer schrander en ook een niet ligt vervaard man. Hij brengt een helder hoofd op de conferentie en heeft te huis 500 000 bajonetten, die eenig gewigt bijzetten aan zijne politieke meening.

Het Parijsche publiek houdt zich nu, tot afwisseling, bezig met den keizerlijken prins, doch de onafhankelijke bladen, dat zijn bladen, welke niet onmiddelijk met de Tuilerien in betrekking staan, want onafhankelijke bladen zijn er niet, bewaren nog al een opmerkelijk stilzwijgen over de groote gebeurtenis. Dit mag zij toch heeten, die aan de Dynastie Bonaparte een erfgenaam van Frankrijk, om de taal van 't hof te gebruiken, een zoon schonk. De *Univers*, het hoofdorgaan der ultramontaansche partij, dat Napoleon zooveel mogelijk ontziet en elke gelegenheid om hem te prijzen, ijverig *zoekt*, heeft den keizerlijken Prins nog geen welkomstlied toegezongen. Hij denkt nog altijd aan den *wettigen* Vorst van Frankrijk, den graaf van Chambord, terwijl de Orleanisten den knaap nog niet hebben vergeten, die met zijne edele moeder in Duitschland rondzwerft.

De jongste berigten aangaande de hooge kraamvrouw en den keizerlijken Prins zijn zeer gunstig, en verhalen ons ook, dat bij laatstgenoemde reeds de wacht is opgetrokken. Daar nu een kind van Frankrijks keizer, ook al is hij een Napoleon, net zooveel weet, als het kind van den eenvoudigsten landman, moet er iemand zijn die voor hem de wacht commandeert en die is er ook. Wie meent gij, waarde Lezers, dat met zoodanig commandement is belast. Zijn vader, of de gouverneur der Tuilerien, of de chef der lijfwacht, der cent-garden, denkt gij welligt. Neen — de gouvernante van den jongen prins in 't pak — de weduwe van admiraal Bruat. Bij haar komt de kapitein der wacht op 't rapport!

Gij lacht welligt om menige bijzonderheid uit het nog zoo kortstondig leven van den zoon van Frankrijk en niet zonder reden. Het Fransche hof is thans onder een net van gebruiken en pligtplegingen geplaatst, 't welk den oplettenste doet duizelen.

In de politieke wereld wordt veel gesproken over een memorandum nopens de Italiaansche zaken, hetwelk door graaf de Cavour zelf zou gesteld zijn. Hoewel het niet schijnt, dat dit memorandum aan de conferentie is aangeboden, zullen de conferentiën waarschijnlijk toch niet uiteen gaan, zonder in eenig opzigt de Italiaansche kwestie te behandelen; men kan Sardinie, den bondgenoot van het Westen, niet weg zenden gelijk men een nutteloos en hinderlijk geworden vriend zou doen.

Er is eene kwestie, welke men moest oplossen, en dat wel zeer spoedig, de kwestie n.l. van de bezetting van den kerkelijken Staat. Het wordt tijd, dat de tegenwoordige met de tractaten van 1815 geheel strijdige stand van zaken ophoude, en zoo Frankrijk aftrekt, moet Oostenrijk aflaten uit alle magt op den loop der Italiaansche zaken te drukken. Men zou hiertegen reeds aangevoerd hebben, dat, zoo de Franschen Rome en de Oostenrijkers Bologna verlieten, oogenblikkelijk eene omwenteling zou uitbarsten. Dit is zeer wel mogelijk, zeggen anderen, maar zoo de pausselijke regering zich niet staande kan houden door de kracht der bajonnetten, dan moet men daaruit het besluit trekken, dat die regering slecht is en verandering eischt.

De *Constitutionnel* bevat den volgenden brief uit Jassy van Maart:

„De resultaten der te Constantinopel, betreffende de vorstendommen, gehouden conferentiën, hebben in onze landen den smartelijksten indruk te weeg gebragt. Wij waren op niets minder bedacht dan op nieuwe overweldigingen van Turkije met betrekking tot onze oude tractaten en op de algeheele versmading van zijnen kant der wenschen van vijf millioen Romanen.

„Meer dan een Fransch blad heeft onze boijaren, misschien niet ten onregte, van onderlinge verdeeldheid beschuldigd, maar dit maal hebben zij bewezen, dat de belangen der natie in hun gemoed alle partijgeest kan smoren. Zij zijn allen overeengekomen omtrent hetgeen zij moesten doen, en den dag na de ontvangst dier droevige tijdingen, hebben zij acht uit hun midden afgevaardigd, om ze door vorst Ghika te hooren bevestigen. Met goedkeuring van hun vaderlandslievenden stap heeft de vorst verklaard, dat hij, zoo de natie een vertoog tot hem rigtte, het aan de verbonden Mogendheden zou mededeelen. Eene commissie van bojaren werd zelfs met eene zending naar Parijs belast, om bij de conferentiën de regten des lands te ondersteunen en in zijn naam tegen de Turksche voorstellen te protesteren.

„Denzelfden dag werd het nationaal protest door de geestelijkheid, de boijaren en alle corporatien der hoofdstad onderteekend, en, ondanks de vertoogen der Oostenrijkers, aan alle consuls te Jassy medegedeeld. De afgevaardigden stonden op het punt om naar Parijs te vertrekken, toen de vorst de firman des Sultans ontving, waarbij hem gelast werd, elke met de wenschen der Verhevene Porte strijdige beweging en demonstratie te beletten. Deze firman, geschraagd door de Oostenrijksche bajonnetten, ontmoedigde iedereen. De slag trof te heviger, aangezien wij nu op nieuw ten doel staan van de bespotting der Grieken wegens onze sympathie voor het Westen en ons blind vertrouwen in Turkije. Wij weten inderdaad niet wat te antwoorden als ze ons op straat toevoegen: „Gij zult altijd op het laatst uwe toevlugt tot Rusland nemen."

„Wij verkeeren, gelijk gij ziet, in bangen angst, in een meer dan kritieken toestand. Aan den eenen kant onderdrukt ons Turkije tot belooning voor onze gehechtheid, aan den anderen kant versmoort Oostenrijk zelfs de noodkreten in ons hart; de gezant van Frankrijk, van dat land, welks naam wij met zooveel hoop en liefde noemden, schijnt in onze veroordeeling te berusten, en niettemin hopen wij nog van de Parijsche conferentien beslissingen, die zoo niet meer overeenkomstig onze wenschen, ten minste billijker en meer in overeenstemming met onze oude tractaten zullen zijn.

„Wij hopen op de edelmoedige steun der Fransche pers en van die verhevene gemoederen, die bij de vertegenwoordigers der geallieerden op de vereeniging der vorstendommen aandringen, welke vereeniging de eenige hervorming is, die ons kan opheffen en in staat stellen, aan het verlangen van het Westen, dat wij namelijk een dam tegen de invallen van het Noorden uitmaken, te beantwoorden."

De oudste dochter van Koningin Victoria heeft ook een pretendent, nl. den zoon van den Prins van Pruissen, hoogstwaarschijnlijk eens Pruissen's Koning. Dat is eene goede partij, en hoe nijdig de Engelsche pers ook op de Pruissische politiek is, de Amor heeft ook magt, en de *Times*, hoe barsch hij nu ook ziet, zal om hem wel een ander liedje aanheffen. Nu reeds is het hem in gedachten gekomen, dat Engeland en Pruissen veel belang bij elkanderen hebben. Als nu de Pruissische Prins in de lieve Mei-maand om de hand van Victoria's dochter vraagt, zal Engeland misschien ontzettend veel belang bij Pruissen hebben.

Het duel tusschen de Heeren von Hinckeldey en von Rochow heeft diepen indruk gemaakt, en ieder vraagt: of er dan geen wetten zijn te maken, die zulk een strijd op den dood, om zulke oorzaken, kunnen beletten. En toch is sommiger antwoord: neen. Er zijn beleedigingen, die de wet niet kan straffen en onverdragelijk mogen heeten. Beleedigingen, die voldoening eischen, op andere wijze, dan voor de regtbank. Zelfs hij, die een afkeer heeft van het duel, die niet roekeloos zijn leven wenscht te wagen, die gevoelt, dat zijn leven behoort aan zijn gezin en aan zijn Vaderland, kan als 't ware *gedwongen* worden tot een strijd, die hem aan alles ontrukt, wat hem lief en dierbaar was.

De weduwe des heeren von Hinckeldey ontvangt vele bewijzen van deelneming over den dood van haar echtgenoot, en dat is voor haar veel troost in den diepen rouw. Ook de Koninklijke familie bewijst aan de nagelaten betrekkingen van den ijverigen staatsdienaar, dat zij hare trouwe dienaren acht en op prijs stelt.

In Oostenrijk begint, zooals wij vroeger reeds zeiden, het concordaat „de boom des vredes", volgens ultramontaansche beloften, twistappels op te leveren. De Keizer heeft zooals men weet, tegen 6 April eene synode van bisschoppen uitgeschreven, ten einde met die te bespreken, *hoe* de bepalingen van het concordaat zouden worden uitgevoerd, dat is, hoe die bepalingen in sommige opzigten zijn overeen te brengen met het wereldlijk gezag? Dat was een zeer verstandige maatregel. Maar ziet, nu roept de Pausselijke Nuntius te Weenen ook soortgelijke vergadering op denzelfden dag bijeen, en zou de Keizerlijke Synode gepresideerd worden door den Prins, Aartsbisschop van Weenen; die, welke de Nuntius uitschrijft, zal door den Paus worden gepresideerd, vertegenwoordigd door den Nuntius! Zoo gaat het altijd, als men het gezag met Rome wil deelen. Het zegt als de advocaat tegen den boer, beiden om één pannekoek gezeten: „ik snij hem in twee gelijke stukken; de eerste helft is voor mij en de andere — ook." Daarmede is de boer natuurlijk weinig gediend. Rome overlegt zamen en houdt, bij 't eind, alles. 't Zal echter te bezien staan, of Keizer Frans Jozeff zoo gedwee zal toezien, dat men deelt wat hem eigenlijk alleen, althans voor 't grootste gedeelte, toekomt.

Durft hij, dan blijft hij meester. Geeft hij *iets* toe, dan verliest hij *veel*.

Spanje begeeft zich weder op weg naar Rome, althans als het achter zijn Minister van Justitie wil stappen. Deze heeft de ultramontaansche geestelijkheid op velerlei manieren, zeer ten genoege van den heer Jaen — den man, die zoo verschrikkelijk bang is voor een Protestantsch leeraar en nog banger voor den bijbel. Hij heeft gelijk, bijbel en Rome wonen niet zamen, en Rome neemt ten minste in een huis of in een Land, waar de bijbel vrijelijk wordt opengeslagen, van een geheel de *beide* helften niet.

De liberaal behoudende partij, met Espartero en O'Donnell aan 't hoofd, denkt er echter niet over als de Minister van Justitie, en als die dus den voet wat ver op het ultramontaansche pad zet, zou er wel eens eene tweede revolutie kunnen uitbarsten. Spanje gaat niet meer zoo deemoedig onder het priester-juk. Het is Catholiek, zeer Catholiek zelfs, maar het ziet niet meer in alles naar Rome, en het schikt zich er zelfs zeer goed in, als de Paus ontevreden is.

Mogt de nijverheid in Spanje toenemen — mogt het land overdekt worden met een net van spoorwegen, dan verliest de ultramontaansche partij, de vriendin der midden-eeuwen, daar nog meer grond.

De roovers spelen overigens in Spanje vrij spel en plunderen de reizigers, zoowel vrouwen als mannen, op 's Heeren wegen zeer naauwkeurig, maar ook zeer beleefd uit. Zij laten niemand een duit op zak, maar groeten hem dan ook zeer vriendelijk en wenschen hem goede reis en bestendig welzijn. Die verstandig is, zegt nog, hoe inwendig kwaad: „dankje wel, 't zelfde" want al die roovershandgrepen worden uitgevoerd met geladen snaphaan of pistolen.

Ook Madrid zit vol gespuis en ten bewijze daarvan deelen wij mede, dat onlangs, op een goeden morgen, gelijkelijk *zes en twintig honderd* mobile burgers de stad werden uitgeleid. 't Zijn van die soort van burgers, waartoe hij behoorde, die gevraagd: „gij bedelt, dat is bekend, maar waar woont gij?" antwoordde: „nergens, of liever in de opene lucht," terwijl een ander, te gelijk met hem gearresteerd en tot wien dezelfde vraag werd gerigt, zeide: „ik woon tegen hem over."

Zes en twintig zulke staatsburgers, non valeurs op 's Lands kohieren, werden uit Madrid verdreven en deed men cours zetten naar hunne geboorteplaatsen, waar ze gewis met open armen zullen worden ontvangen!

Intusschen, allen komen niet ter plaatse waarheen men hen de pas afteekende. Velen hunner bleven onderweg bij goede rooverkennissen.

Wij verlaten Spanje, na eerst nog eene belangrijke mededeeling uit dat land van de wondervolle natuur en van roof en moord gedaan te hebben.

Den 17e dezer hebben in de Cortes de discussien nopens het budget der staatsinkomsten een aanvang genomen; de Hertog der Overwinning, die in langen tijd de zittingen niet had bijgewoond, legde bij die gelegenheid de volgende verklaring af:

„Mijne Heeren de afgevaardigden, gij hebt reeds het budget der uitgaven goedgekeurd, het is nu noodig dat gij zulks ook het budget der ontvangsten doet. Zoo gij weigert de regering de bestendige hulpmiddelen te verleenen, welke zij noodig heeft, verklaar ik hier plegtiglijk, dat het geheele kabinet aftreedt. Wij zijn genegen tot de aanneming van amendementen, die in het door den Minister van finantien aangeboden ontwerp geen aanzienlijke veranderingen zullen te weeg brengen; maar in de hoofdartikelen moet het budget worden goedgekeurd. Ik moet u doen opmerken dat het slechts van provisioneelen aard is: den 1e Julij 1857 moet de tabaks- en houtregie worden opgeheven; het nationaal krediet kan door de spoorwegen en de ontwikkeling der krediet-instellingen slechts toenemen. Het zal bij gevolg gemakkelijk zijn binnen een kort tijdsbestek de lasten der belastingschuldigen te verminderen. Na de goedkeuring van het budget en de afkondiging der constitutie, zal de regering, die tot dusverre bij elke schrede nieuwe hinderpalen ontmoet, stoutmoediglijk den weg van vooruitgang kunnen betreden en arbeiden aan de bevestiging der vrijheid en der tegenwoordige instellingen en den stoffelijken voorspoed der natie ontwikkelen. Ik verzoek u dus, mijne heeren de afgevaardigden, het aan uwe beraadslagingen onderworpen budget goed te keuren, want, ik herhaal het, zoo dit niet geschiedde, zou het geheele kabinet, met eerbiediging der beslissing der Cortes, aftreden."

Ook Napels zoekt thans Rome's gunst en dat is zeer opmerkelijk.

Hier eindigen wij.

Voor 31 Maart 1856 — de vrede, dat is onze hoop en blijft ook ons geloof.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Wij vernemen, dat het verzoek van jh. *M. Salvador*, gerigt aan Z. M. den Koning om gratie van de tegen hem uitgesprokene veroordeeling, is gewezen van de hand.

— Men schrijft uit Naarden, dd. 20 Maart: De ongewoon lage waterstand, door den langdurigen fellen oostenwind veroorzaakt, lokte gisteren een tweetal ingezetenen onzer stad tot eene wandeling langs het zeestrand. Vergezeld van een paar arbeiders, voorzien van kruiwagen, houweel en spade, kwam men omstreeks ebtijd op de plek, alwaar vóór ruim vijf eeuwen Oud-Naarden zich met zijne torenspitsen verhief. Het water was ongeveer een half uur ver zeewaarts afgeloopen en de straten van Oud-Naarden, veelal uit kleine en kleinere keijen bestaande, werden door het gezelschap betreden. Op verschillende afstanden, ter zijde van het plaveisel, zag men een tiental waterputten, zamengesteld uit nog gave, dikke, goed ineengevoegde eikenhouten duigen. Met lust begon men er in te graven, maar bekwam weinig meer dan kleiaarde vermengd met steenen, eenige beenderen en scherven van potten, kannen en fleschen van groen glas, ter dikte van een pink. Elders ontmoette men een kolossalen van voren geschonden leeuwenkop van duifsteen en voerde dien mede, alsook een paar afgehakte duigen van

een der genoemde waterputten. *Verder* onderscheidde men duidelijk op eene verbrijzelde grafzerk een kelk en wijnbeker; op een ander brok, oud-gothische karakters en den engel der opstanding. Na vier uur ronddolens op den bodem der zee, achtte men zijne nieuwsgierigheid voldaan.

— In een brief uit Alexandrie van 4 dezer wordt gemeld, dat aldaar de inschrijving voor het kapitaal, benoodigd tot de doorgraving der landengte van Suez, was opengesteld bij den nederlandschen konsul-generaal. De eerste inschrijver is de onderkoning, voor 30 millioen fr.; op hem volgen de egyptische prinsen, en daarna groothandelaars, bankiers, makelaars, advocaten, geneesheeren, kooplieden van den tweeden rang. In twee dagen was de som van 15 millioen, aan de stad Alexandrie toegekend, volteekend. Behalve de 30 millioen voor den onderkoning heeft deze nog voor 2 millioen ingeschreven, als 1 millioen voor zijne officieren, en 1 millioen voor de onder-officieren en soldaten zijns legers. Te Kairo was in eenige uren door 50 personen de daar vereischte som van 1.900,000 fr. bijeengebragt.

— In Arnhem worden liefdegiften gevraagd voor een grijsaard, die den 6 April aanstaande zijn 112 jaar zal bereikt hebben. De man is door het R. Kath. armbestuur besteed, en bekomt f 1-» toelage per week van Z. M. den Koning. Vroeg verloor hij zijne ouders, en werd regimentskind bij het leger. Hij vertrok al spoedig naar Zwitserland, alwaar hij in alle kantons heeft gediend; later was hij 2 jaren in dienst te Rome, en maakte daarna met *Napoleon* den veldtogt naar Egypte mede. Hij heeft nog het gebruik van al zijne zintuigen.

— Z. M. heeft tot ridder grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd Z. H. *Mohamed Saïd*-pacha, onderkoning van Egypte.

Vollenhove, 19 Maart. Hetgeen voor de schipperij zoo hinderend was voor de vaart, was voor deze gemeente voordeelig. Immers er waren op de kale oevers van de Voorst honderd onzer broodelooze ingezetenen aan het werk, om eenige duizenden ellen in zee zelfs met wagens en paarden de keijen en steenen op te zamelen, die overal op het strand verspreid liggen; er is eene groote massa van eenige honderden ellen opgegaard en eenige buitengemeen zware van een en meer lasten inhoud, ruim 70 in getal, zijn afgebakend om bij vlot water op te halen; zoodat bij gebrek om in zee haring te visschen, dit werd vergoed door de steengaarderij. Daarenboven is een vroeger gestrand vaartuig met steenkolen geheel uitgehaald. Is dat bedrijf voor ons verblijdend, voor den schipper, die op het drooge ligt is het zeer onaangenaam, vooral voor hen die gebrek aan proviand hadden, waaronder schipper *Breuker* van Kampen, die sedert zaturdag 15 dezer gebrek had en het noodsein gaf, maar die door het holle der zee eerst gisteren kon geholpen worden, hetgeen geschied is door de beide veldwachters van Genemuiden, die op last van hunnen burgemeester derwaarts gezonden waren; zij werden bijgestaan door een onzer kloeke visschers. De schipper, zijn gezin en passagiers waren opgetogen van vreugde, toen zij de reddingboot zagen naderen, want zij waren uitgehongerd.

Leeuwarden, 19 Maart. Tot welke heillooze gevolgen het misbruik van den sterken drank aanleiding geeft, werd gisteren weder op treffende wijze bewezen ter teregtzitting van het prov. geregtshof van Friesland. Een huisvader, die vroeger door het uitoefenen van het timmermansbedrijf op voldoende wijze zijn brood verdiende, had zich derwijze aan den jenever verslaafd, dat zijne zaken geheel verliepen. Daardoor verviel hij tot misdaad, waarin hij tevens drie zijner zonen, waarvan de oudste pas 18 jaren telt, medesleepte. Zij werden aan onderscheidene diefstallen schuldig verklaard en dien ten gevolge veroordeeld, de vader tot 2 jaren en de kinderen tot 12, 6 en 3 maanden correctioneele gevangenisstraf.

Goes, 22 Maart. Zekere W. *van Sprang*, arbeider uit deze gemeente, die meer dan zijnen halven leeftijd in gevangenissen en tuchthuizen heeft doorgebragt en in den laatsten tijd bedelende aan de kost kwam, is heden ochtend aan den zeedijk, onder de gemeente Yerseke, gevonden, op eene deerlijke wijze over het geheele ligchaam gebrand. Vermoedelijk heeft hij vuur willen maken, om zijne pijp aan te steken, en zijn hem daarbij de kleederen in brand geraakt, zelfs de klompen aan zijne voeten waren geheel verbrand. Nog levend, is de patient naar eene nabij gelegen herberg vervoerd en aldaar door den geneesheer verpleegd, waarna men hem zieltogende, even naakt als men hem gevonden had, op eene kar met stroo legde en naar het gasthuis alhier transporteerde. Toen hij er aankwam was de man een lijk.

Groningen, 24 Maart. De opening van de eerste regtstreeksche stoomvaart tusschen (niet van) onze provincie en Londen, zal weldra plaats hebben, namelijk door tusschenkomst van eene stoomboot, die van het naburige Leer, in Oostfriesland, op Londen zal varen, en telken reize Delfzijl zal aandoen. Zoo als men weet, hebben de pogingen, om tusschen onze eigene provincie en Engeland eene stoomvaart tot stand te brengen, schipbreuk geleden op het gemis van deelneming daarvoor onder onze landbouwers en handelaars. *Pr. Gr. Ct.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

Is eene vrouw van 45 jaren eene vrouw op gevorderden leeftijd? Een Fransch geregtshof heeft deze vraag toestemmend beantwoord. Iemand had een stuk land gekocht, waaraan eene levenslange rente voor »eene vrouw op gevorderden leeftijd" verknocht was. Zoo luidde de aankondiging. Toen de kooper de bedoelde dame persoonlijk leerde kennen vond hij, dat zij er bijzonder frisch en gezond uitzag, en vernam dat zij eerst 45 jaren oud was. Nu wilde hij zich van den koop trachten te ontslaan. Daarover ontstond een proces en het vonnis was, dat eene vrouw van 45 jaren een »gevorderden leeftijd" heeft.

— De Parijsche gemeenteraad heeft den kommandant *Favé*, die hem het berigt van 's prinsen geboorte bragt, een jaargeld van 10.000 fr. toegekend. Men wil weten, dat alle ambtenaren, die minder dan 6000 fr. traktement hebben, ter gelegenheid van deze heugelijke gebeurtenis eene gratificatie zullen ontvangen.

— De fransche soldaten noemen de medaille, die zij van koningin Victoria onvingen *de redding-medaille*, zinspelende hiermede op de gevaren waaruit het engelsche leger door het fransche is gered.

— De *Moniteur de la Flotte* behelst berigten van Indië en China. De aldaar gestationneerde fransche schepen hadden het koningrijk Licou-Tchieou bezocht, waartoe de gansche archipel tusschen Japan ten noorden en China ten Westen behoort. Deze staat wordt geregeerd door een koning, die te Chiou verblijf houdt en onder de opperheerschappij staat van China en Japan. De hoven van Peking en van Jeddo hebben ieder een gezant bij bedoelden vorst.

De schout-bij-nacht *Guérin*, bevelhebber der fransche marine in die wateren, werd met grooten luster ontvangen, en van zijne zending verwachtte men de beste uitkomsten. Het land is zeer vruchtbaar en heeft eene nijvere bevolking. De ankerplaatsen zijn er voortreffelijk.

— De openbare bulletins nopens de ziekte van prins *Jerôme* die aan eene borst- en longontsteking heeft geleden, hebben aanleiding gegeven tot eene nieuwe benaming dezer ziekte die men in de fashionable kringen niet meer fluxe de poitrine (pleuris) maar Jerômite noemt.

— Zekere klasse van Parijzenaars, die jaarlijks in den tuin der Tuilerien den boom gaan zien, die altijd den 20sten Maart in het blad staat, waren heden zeer onaangenaam getroffen, toen zij zagen, dat de boom ditmaal zijn pligt niet deed; want hij vertoonde ter naauwernood knoppen.

— Men is er thans in geslaagd van den beetwortel, na er eerst suiker uitgetrokken en vervolgens alcohol uit bereid te hebben, eene substantie te vervaardigen, welke de koffij volkomen nabijkomt. Aan die nieuwe soort van koffij heeft men den naam gegeven van gebranden beetwortel. Wanneer ze voor de helft vermengd wordt met gewone koffij, dan verkrijgt ze nog een aangenamer smaak, wordt minder prikkelend en heeft de helft suiker niet noodig.

— Eene particuliere correspondentie van de *Amst. Ct.* uit Parijs van 21 dezer, bevat o. a. het volgende: De Keizerin is zeer zwak; de beweging en de drukte in hare kamer en in de belendende vertrekken, op het oogenblik dat haar zoon ter wereld kwam, moeten zeer nadeelig op haar gestel hebben gewerkt. Rust toch is een hoofdvereischte voor de kraamvrouw, en terwijl in elk burgergezin dat voorschrift der wetenschap en van het menschelijk gevoel zoo stipt mogelijk worden nageleefd, heeft het ceremonieel bij de geboorte van Keizer Napoleons kind het nakomen daarvan niet gedoogd.

Als naar gewoonte bevatten de toespraken tot en van den Keizer bij gelegenheid van de geboorte zijns zoons veel mooije woorden en hoogdravende volzinnen, en de vrede wordt er niet weinig in verheerlijkt; het is echter jammer, dat men, bij het lezen van al dat vrede-gebazuin, zich onwillekeurig te binnen brengt, dat juist met de troonsbestijging van dezen Keizer, den vriend van Europa's rust, de oorlog begon. Hopen wij echter, dat het vredelievende stelsel in het vervolg de bovenhand moge behouden. Ik acht mij gelukkig u te dien aanzien te kunnen mededeelen, dat de beraadslagingen der conferentiën, hoe moeijelijk zij ook zijn en hoeveel netelige punten zich voor haar hebben opgedaan, tot den gewenschten uitslag schijnen te geraken. Er schijnt besloten te zijn, dat 40.000 man der geallieerde legers na het sluiten van den vrede te Konstantinopel zullen blijven, vooral met het doel, om den sultan steun en bijstand te verleenen tegen de oud-turksche partij, en hem het middel te verschaffen de in beginsel vastgestelde en afgekondigde hervormingen ten uitvoer te brengen.

Ten aanzien van Nicolajeff schijnt Rusland niet genoodzaakt te zullen worden de vestingwerken aldaar te sloopen, maar alleen om er consuls van Frankrijk, Engeland en Oostenrijk toe te laten, die zullen waken, dat er geene oorlogschepen worden gebouwd. Insgelijks zullen Sebastopols noorderforten behouden blijven, doch hunne sterkte zal worden teruggebragt tot hetgeen hoogst noodig is voor de verdediging der haven, die uitsluitend een handelshaven zal zijn.

— Voor de regtbank te Parijs is thans een belangrijk burgerlijk geding aanhangig. Het betreft een deel der nalatenschap van den in het vorig jaar overleden baron *von Mecklenburg*. Afkomstig uit het Mecklenburgsche, had de baron de dertig laatste jaren zijns levens te Parijs doorgebragt, alwaar hij door gelukkige industriële ondernemingen zich een aanzienlijk vermogen verwierf. Hij liet een fortuin na van ongeveer 10 millioen francs. Weinige weken vóór zijn dood geraakte hij in twist met eene financiële maatschappij, waarvan hij directeur was en die een ander in zijne plaats benoemde. Tot het overnemen en onderzoek der papieren werden verscheidene dagen vereischt; hij echter wilde daarbij niet tegenwoordig zijn. Zoodra de met die taak belaste personen zijn huis betraden, verliet hij het en begaf zich naar zijn geliefkoosd uitspanningsoord, de Club des ambassadeurs, tegenover zijne woning. De knecht had in last het gordijn van een vooraf aangewezen venster weg te schuiven, zoodra die personen zich zouden hebben verwijderd. Op zekeren dag schoof de knecht het gordijn te vroeg weg; de baron, die in de club het te geven sein verbeidde en het gezien had, ging rustig naar huis. Doch het eerst wat hij aanschouwt is zijn opvolger, die aan zijne schrijftafel arbeidt. Het zien daarvan ergerde hem zoodanig, dat hij, door eene beroerte getroffen, nederviel en den geest gaf, zonder een testament te hebben gemaakt. Hij was ongehuwd. Zijne wettige erfgenamen, een broeder, een neef en eene nicht deelden zijne nalatenschap. Nu echter treedt de dochter van een overleden broeder dier nicht op en verlangt de helft van haar aandeel, volgens de Fransche wetgeving met regt, volgens de Mecklenburgsche en Pruissische wetgeving ten onregte. De regtsvraag, die beslist moet worden, is deze: Geeft het dertigjarig verblijf eens vreemdelings (de baron had zich niet laten naturaliseren) in Frankrijk aan de Fransche regtbanken het regt, zich in zake van de nalatenschap diens vreemdelings bevoegd te verklaren of niet? In het eerste geval zal de nicht van den heer *von Mecklenburg* hare erfportie met hare eigene nicht moeten deelen, in het andere zal laatstbedoelde niets krijgen.

— Uit eene statistiek door het blad *la Presse* medegedeeld, blijkt, dat de landmagt van alle Europesche staten gezamenlijk 4.162.214 man sterk is, waarvan de helft behoort tot de thans bij de Parijsche vredesconferentien vertegenwoordigde mogendheden. De Europesche zeemagt bestaat uit 2815 schepen, waarvan 690 stoomschepen en ongeveer 50,000 stukken geschut. Hiervan behooren aan de congresstaten, thans te Parijs vertegenwoordigd, 1519 bodems en 39 648 kanonnen.

ENGELAND

Londen beslaat thans eene oppervlakte van 122 Engelsche vierkante mijlen, telt 327.391 huizen en 2.362.237 inwoners, die jaarlijks met 40 000 toenemen. De lengte der gezamenlijke straten bedraagt 1750 mijlen. Hare bestrating kostte 14 millioen p. st. en het onderhoud daarvan jaarlijks 1.800.000 p. st. Londen heeft thans 1900 mijlen gas- en evenveel waterpijpen. De aanleg der gas kostte 3 millioen en de verlichting van 366,000 gaspitten, die elken nacht 13 millioen kubiek voeten gas verbranden, kost jaarlijks een half millioen p st. De gezamenlijke bankiers te Londen beschikken over een kapitaal van 64 millioen, de assurantiemaatschappijen hebben 10 millioen aan contant geld, en 78 millioen p. st. aan handelspapieren in omloop. De grondbelasting en die op de inkomsten bedragen jaarlijks 12 500,000 p. st. Het mobilair der huizen is tegen 166 millioen p. st. verzekerd; in de dokken zijn dagelijks 20 000 personen werkzaam. Londen verbruikt jaarlijks 277,000 ossen, 30.000 kalveren, 1.480,000 hamels en 34 000 varkens, een kapitaal van 8 millioen, benevens 1.630 000 quarters koren. Even groot is het verbruik van groenten, visch en fruit. In Londen worden jaarlijks 65 000 fusten wijn, 2 millioen galons brandewijn, 43 200.000 porter en ale en 12,215,000,000 water gedronken en 3 millioen ton steenkolen tot verwarming verbruikt. De stad heeft 350 liefdadige gestichten, die elk jaar 1,805,635 p. st. aan de armen uitdeelen, terwijl eene gelijke som door particulieren, dus in het geheel 3.00,000 p. st., aan de armen wordt geschonken.

In Londen zijn, volgens de officiële lijsten, 143.064 menschen zonder huisvesting, waarvan 4000 vagebonden, wier onderhoud jaarlijks 50.000 p. st. kost. Buitendien telt Londen 110 dieven met inbraak, 107 straatdieven, 40 roovers, 773 zakkerolders, 3675 gewone gaauwdieven, 11 paardendieven, 140 hondendieven, 3 valsche munters, 28 fabriekanten van valsche munt en 317 personen, die van het in omloop brengen van dit fabrikaat leven, 141 opligters, 182 die met valsche papieren op de milddadigheid speculeren, 343 helers enz., in het geheel dus 172.000 boosdoeners, die de policie kent en die elk jaar voor 42,000 p. st. stelen.

— Te Georgetown, Berbice en in Britsch-Guyana zijn stige onlusten voorgevallen, ten gevolge der woeste eis van zekeren dweeper, *Orr* genaamd, die onder den van engel Gabriël in Engeland en de Vereenigde Staten treurige vermaardheid heeft verworven. Zijne openbare dikingen waren gerigt tegen de katholijke portugesche volking, en de negers en kreolen, aangehitst door hartstogtelijke uitboezemingen, hebben zich als waanz gen op de huizen der Portugezen geworpen en deze lee plunderd. De gouverneur ging zeer krachtig tegen deze verstoorders te werk; verscheidene malen deed de gew de magt groote diensten en velen der muitelingen we gedood. Het getal der arrestatien is niet op te geven. scheidene der in hechtenis genomen personen werden al delijk, bij het eerste verhoor tot geesselstraf veroordeeld anderen zijn naar de strafkolonie Massaroony vervoerd. gaande *Orr* zelven is niets vernomen.

— Per de overlandmail is thans de proclamatie be geworden, waarbij de inlijving van Oude bij de Britsc dische bezittingen openbaar wordt gemaakt. Daarin o.a. gezegd, dat de beweegredenen daartoe gezocht m worden in het onophoudelijk schenden van het tra hetwelk de O. Ind. compagnie in 1801 met den koning Oude gesloten had, door de regeerders, die elkander s in Oude opgevolgd hebben, terwijl het Indische bestuur zijn kant dit tractaat gedurende meer dan eene halve ongeschonden heeft bewaard; en dit herhaaldelijk sche heeft zelfs plaats gehad, niettegenstaande het Britsch-Ind bestuur het niet aan talrijke vertoogen heeft laten ontbre Bij dit alles kwam de dwingelandij en verdrukking der eenvolgende regeerders, zoodat het Britsch-Indisch bestu bevolking van Oude moest overlaten aan eene nimmer digende tirannij, of het moest tusschen beide komen, einde Oude uit den rampzaligen staat op te heffen, wa het vervallen was, zoodat het zonder dralen dit laatste ternief heeft gekozen, nadat bevorens aan den koning voorstel was gedaan om zijn gebied in der minne aan Indische compagnie af te staan, met de verzekering, da en zijne familie een ruim jaargeld zouden genieten, voorstel echter door hem van de hand gewezen werd.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Stokholm 8 Maart: Sedert jaren hebben zich de roofdieren, als: beeren, wolven, vossen niet zoo menigvuldig in onze noordelijke landstreken toond, als in dit voorjaar. Zelfs de rendieren der La ders dalen, tengevolge van den strengen winter, ver de zuidelijke streken af, om zich voor de koude van winter te beschutten. De *Noreb. P.* schrijft, dat on eene gebeurtenis vernomen is, die duidelijk aantoont de vrouwen der laplanders zijn. De Laplandsche vr *Christina*, die reeds meermalen gehuwd was, ging, in zelschap van een anderen Laplander, naar een bosch. zij plotseling met schrik eene beerin met twee jonge be gewaar werden. De beerin doorsnuffelde het kleine bo om zich waarschijnlijk van de beide Laplanders meest maken. De man zocht ijlings beschutting in een digt pelbosch, zeker met het voornemen, om ergens op boom te klimmen, van waar hij zich tegen het ondier dedigen kon. Doch de vrouw, herkulisch sterk gebo trotseerde het gevaar en bleef op dezelfde plaats. Sp had zij een plan beraamd, en toen de beerin haar nad wierp zij die behendig, zooals men wilde paarden w het touw, dat zij bij zich had, om den hals, en liep beerin achter zich aan slepende, naar eenen nabijzijn boom, en bond haar daar vast aan. De jongen stonden keloos om de moeder, die luid brulde. Terwijl de be zich met kracht wilde losrukken, had ook de vrouw verzuimd zich een wapen te verschaffen. Zij greep ee afgebroken boomstam, en gaf de beerin daarmede versc ne harde slagen, zoodat deze eindelijk in haar bloed zw mende voor hare voeten rolde. De jonge beeren liepen b lend in de rondte. Toen dit geschied was, hief de vro een luide vreugdekreet aan, zoodat de verscholen man waagde te voorschijn te komen, en nu het gebeurde groote oogen aanzag. Daarop wilde de man den gedeeld hebben, doch dit gaf de moedige vrouw toe, maar deed hem zijne lafhartigheid met krachtige w den gevoelen. De jonge beeren werden gevangen geno en in triomf naar de hut der Laplandsche vrouw geb

— Bij alle boekhandelaars te Weenen zijn de exempl. in slag genomen van een werkje getiteld: katholijke ka der, uitgegeven door dr. *Jarisch*, bekend door zijne he aanvallen tegen alle niet-katholijke geloofsbelijdenissen. *Jarisch*, priester en lid der schoolcommissie te Gratz, i de uitoefening zijner bedieningen geschorst, en waarsc lijk zal hij die niet weder bekleeden. Naar het schijnt is maatregel genomen ten gevolge der klagten, die te We zijn ontvangen van vorst *Schwarzenberg*, militairen gou neur van Zevenbergen, alwaar de werken van dr. *Ja* een groote spanning onder de protestantsche bevolking provincie hebben te weeg gebragt. De voorstanders van draagzaamheid en godsdienstvrijheid hebben deze hande van het openbaar gezag zeer toegejuicht. Men leidt er af, dat de oostenrijksche regering, hoezeer ook al de b lingen van het concordaat naar den letter toepassende, de katholijke leer betreft, zich niet zal willen te bu gaan in maatregelen van gestrengheid of geweld, waa enkele ultra-catholijken zich beijveren haar mede te sle tegen de andere christelijke geloofsbelijdenissen, die de meenten in het rijk tellen.

— Te Knolfingen, in het kanton Bern, predikt een 1 rige knaap voor de vuist over opgegevene teksten, en dat zonder eenige dweeperij of sectengeest. Hij heeft gro toeloop en wordt dikwijls verzocht voor groote vergad gen te prediken. Een man uit den beschaafden stand, w zulk eene preek bijwoonde, die 45 minuten duurde, k zich niet genoeg verwonderen over het talent van den kn welke ook op de school tot de besten behoort.

ITALIE.

Dezer dagen is in de diepste ellende en letterlijk honger gestorven, zeker letterkundige *Alexander Tinc* een man van ongeveer 50 jaren. De man was niett zeer gegoed, maar zoo aan zijne studien overgege dat hij de zorg voor zijn ligchaam verwaarloosde. vond zijn lijk uitgestrekt op een hoop boeken en ma cripten in alle talen. Hij sprak met gemak twaalf tale het aantal waarin hij min of meer bedreven was, was veel grooter. Om zich een begrip te vormen van den stand waarin men hem vond, zal het genoeg zijn te w dat hij in geen twee jaren van linnen of kleederen ewisseld.

RUSLAND-TURKIJE.

Op de laatste conferentie te Parijs had *Aali-pacha* over het *cert Européen* gesproken, waarbij Turkije zich definitief a sloten had. De heer *Brunow* wendde zich daarop tot en zeide met eene zachte stem: »Excellentie, God geve, dit *concert Européen* voor u geene leelijke muziek word

— Volgens eene aan de beurs te Hamburg aangepl dépêche, had de commodore Watson de haven van Li alsmede al de Russische havens in de Oostzee in staat blokkade gesteld.

ASSEN, 26 Maart.

Heden ontvangen wij de navolgende Telegrafische berigten.

's Hage, 26 Maart. De *Moniteur* verklaart, dat Fransche leger waarschijnlijk spoedig uit het Oosten terugkeeren.

Amsterdam. Dingsdag, 25 Maart. Op de beurs van heden was de slotkoers der effecten als volgt:
Nederl. 2½ pCt. 63¹⁄₁₆ percent. Dito 4 pCt. 93½ percent. *Rusland* bij Hope en comp. 1798 en 1816 5 pCt. 101½ percent. *Oostenrijk* Metalliek 5 pCt. 80⅜ percent.

Granen.

Koolzaad op 9 vat op het najaar ƒ 441-/. Raapolie op 6 weken ƒ 53¾; 127 ponds witbonte Poolsche tarwe ƒ 610-/, 120 ponds Pruissische rogge ƒ 360-/; Boekweit onder handel.

Gelijk men weet, is bij beschikking van Zijne Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 21 December 1855, aan de heeren *C. S. Sixma* baron *van Heemstra* c.s. te Leeuwarden te kennen gegeven, dat over de toen vervallen voorloopige concessie tot aanleg en exploitatie van eenen spoorweg, leidende van de haven van Harlingen tot de Hanoversche grenzen in de rigting van Rheine, met eene lijn van Leeuwarden tot Groningen, niet ten behoeve van andere gegadigden zal worden beschikt voor en aleer hun alsnog een termijn tot het storten van het geëischte waarborg-kapitaal, ten beloope van één millioen gulden, zal zijn gesteld. Naar wij thans vernemen, is dezer dagen een termijn van één maand, den 20 Maart j.l. reeds ingegaan, aan de heeren *van Heemstra* c.s., door den Minister gesteld geworden, tot nederlegging van dat waarborg-kapitaal met te kennen geving tevens, dat, bij gebreke daarvan, bij het verstrijken van dien termijn, omtrent de door hen gevraagde spoorweglijnen zal worden beschikt zooals de Regering zal vermeenen te behooren.

— Wij zijn bij het Provinciaal Geregtshof van Drenthe in appel gekomen van het veroordeelend vonnis, door de Arr. Regtbank alhier tegen ons uitgesproken, ter zake van het opnemen van artikelen, die laster jegens den heer *Zijlker* zouden behelzen.

— Naar wij vernemen, was er tot gisteren avond bij de heeren *E. A. Smidt* en *A. Menninga* alhier voor 33 aandeelen ingeschreven in de op te rigtene naamlooze vennootschap tot daarstelling van het kanaal van Assen naar Groningen. Wij meenen de eigenaren van gronden, die aan of nabij het kanaal zullen komen te liggen, op het opensstaan der deelneming opmerkzaam te moeten maken. Zoo zij hun eigenbelang goed begrijpen, zullen zij zich haasten, om ook van hunne zijde het tot stand komen van bedoeld kanaal te bevorderen.

— Wij zijn in staat gesteld in een Bijvoegsel dezer Courant, het adres mede te deelen, dat heeren Ged. Staten dezer Provincie aan de Tweede Kamer der Staten-Gen. hebben ingediend, met betrekking tot het ontwerp van wet op het lager onderwijs.

— Te M. . . . . werd dezer dagen voor den Ambtenaar van den Burgerlijken stand een zonderling huwelijk voltrokken, dat aldaar nog al eenige sensatie verwekte. Dit huwelijk werd namelijk in de gevangenis te A . . . . gesloten, zonder dat de geliefden elkander te voren, noch ook aldaar gezien hadden. Zij bevonden zich in de gevangenis naast elkander in eene cel, zoodat zij slechts eenige woorden uit de verte en met moeite met elkander konden wisselen; het schijnt dus, dat die teedere gevoelens van g negenheid zijn opgewekt, doordien beiden in hetzelfde lot deelden. De jongeheer werd gearresteerd ten gevolge eener vechtpartij en de jonge dame, beschuldigd misbruik van vertrouwen te hebben gemaakt, doordien zij uit onderscheiden winkels goederen ter bezigtiging gevraagd en uitgepakt had, maar daarvan gedeelten zou behouden hebben. Dit feit is echter niet bewezen kunnen worden. Eindelijk is dit dramatisch huwelijk nog meer opgeluisterd, doordien de twee geregtsdienaars en een politiebediende, die, vergissen wij ons niet, voor eenige weken deze verliefden te M . . . . arresteerden en vervolgens naar A . . . . transporteerden, als getuigen zijn genomen bij de voltrekking van het huwelijk dezer jongelieden. Deze agenten werden voor de bewezen diensten met eene honoreuse fooi begiftigd; terwijl de bruiloft mede op deftige en vrolijke wijze werd gevierd. *Utr Ct.*

— De commissie voor de verzoekschriften in de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft rapport uitgebragt op een aan de Kamer gerigt adres door den heer Mr. *J. T. Homan*, president der arrondissementsregtbank te Assen, en veertien onderteekenaren, allen leden van de regterlijke magt te Assen, waarin bezwaren worden medegedeeld tegen het door de Regering aangeboden wetsontwerp op de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie.

Adressanten beweren, dat de exceptionele toestand, waarin het geregtshof en de regtbank te Assen, met betrekking tot personeel en bezoldiging thans verkeeren, is bestendigd.

Adressanten meenen, dat als maatstaf voor de bepaling van de hoegrootheid der bezoldiging van regterlijke ambtenaren moet worden aangenomen zoowel de hoeveelheid van de hun opgedragen werkzaamheden als die van de tot levensonderhoud dienende uitgaven in de plaatsen waar hunne woning is gevestigd; dat de verhouding der werkzaamheden van de verschillende collegiën, in de hoofdplaatsen der provinciën gevestigd, bij dit ontwerp niet is in het oog gehouden, ten betooge waarvan zij in hun adres voorleggen een extract uit de door de regering daaromtrent medegedeelde statistieke opgaven over de jaren 1851, 1852, 1853 en 1854, waarbij adressanten eerst eene aanwijzing doen van door de regtbanken in de provincie Groningen en van door die te Assen verrigte werkzaamheden, waaruit blijkt, dat bij de arrondissementsregtbank te Assen nagenoeg evenveel zaken werden behandeld als bij die van Groningen, Winschoten en Appingadam *te zamen*, en dat in allen gevalle de regtbank der 1e klasse te Groningen, met grooter personeel, op verre na de werkzaamheden niet heeft verrigt als de regtbank der 2e klasse te Assen.

Vervolgens bieden zij eene vergelijking aan van de correctionele zaken in de gemelde jaren behandeld bij de arrondissementsregtbank te Assen en bij eenige regtbanken der 1e klasse te Groningen, Leeuwarden, Zwolle, Utrecht, Middelburg en 's Gravenhage, uit welk overzigt mede blijkt, dat bij de regtbank te Assen meer zaken werden behandeld dan bij de overige genoemde collegien, terwijl het aantal der bij de regtbank te Assen in bovengemelde jaren behandelde civile zaken gelijk staat met dat van de meeste der genoemde regtbanken en overtreft dat van Zwolle en Middelburg, terwijl het minder aantal criminele zaken in Drenthe dan in andere provinciën bij de geprojecteerde zamensmelting van provinciaal geregtshof en arrondissementsregtbank, *dat* verschil ruimschoots wordt opgewogen door de boven opgegevene meerderheid van correctionele zaken.

Met betrekking tot de meerdere of mindere kostbaarheid van levenswijze in de plaatsen waar regterlijke collegien zijn gevestigd, beweren adressanten dat naauwelijks in 1838 de dagelijksche behoeften, huisvesting in Assen voor geringere waarde verkrijgbaar waren dan in vele andere steden van Nederland; dat echter thans die toestand geheel is veranderd en die uitgaven in Assen niet geringer zijn dan in Groningen en Zwolle; dat de provincie Drenthe ook in zielental vooruitgaat, zoodat de verhouding, waarop gedoeld wordt, eer ongunstiger dan gunstiger zal worden.

Op bovenstaande argumenten beweren adressanten, dat de exceptionele toestand, waarin Drenthe wordt geplaatst en de mindere bezoldiging dien ten gevolge, voor de leden van de regterlijke magt aldaar eene ongelijkheid oplevert, welke niet is te verdedigen, en dat er geen grond bestaat om in dit opzigt Drenthe niet gelijk te stellen met de provinciën Zeeland, Utrecht, Friesland, Overijssel, Groningen en Limburg.

Adressanten meenen dan ook ten slotte dat de Kamer, instemmende met het regtmatige van hun bezwaar, eene wijziging der geprojecteerde wet in bovenstaanden geest zal gelieven te provoceren.

Dit adres is ter Griffie nedergelegd.

* **Havelte, 24 Maart.** Bij W. *L. Wijshake*, kuiper te Havelte, heeft een schaap vier jongen geworpen, alle van het vrouwelijk geslacht; kraamvrouw en kleinen zijn allen tamelijk wel.

* **Nieuw-Buinen, 21 Maart.** Onze feestelijke stemming werd heden — goede Vrijdag — niet weinig verhoogd door de welwillendheid van eene zuster der gemeente, die, een paar dagen vroeger, aan de Hervormde kerk alhier ten geschenke gaf een stel keurig geboomd tafelgoed van fijn damast ten gebruike bij de Avondmaalsviering. Dat hare warme ingenomenheid met de zelfopofferende liefde van den grooten lijder *Jezus Christus*, die het Heilig Avondmaal ons zoo hartroerend verkondigt, in ruime mate gezegend worde!

* **Ambt Hardenberg, 19 Maart** In den afgeloopen nacht werd er bij den landbouwer *J. S.* te Rheeze een stoute diefstal gepleegd, die echter alleen ten nadeele van zijnen knecht en den onderwijzer dier buurtschap plaats had. Beide bestolenen sliepen op de deel in dezelfde bedstede, naast welke hunne goed gesloten kleerkisten stonden. Doch men verbeelde zich de ontsteltenis van den knecht, die heden morgen zijne kist ledig en die van zijnen slaapkameraad buiten voor de achterdeur en insgelijks ledig vond. Bij onderzoek is gebleken, dat de dieven de staldeur met een ploegijzer opengebroken, den sleutel ui. den broekzak van den knecht genomen en daarmede diens kist geopend hebben; terwijl de kist van den onderwijzer door de achterdeur naar buiten gedragen en daar met het gezegde ijzer is opengebroken, waarna de dieven met den inhoud der kisten, bestaande in al de kleederen der beide personen en circa ƒ 120 aan gereed geld, ongemerkt zijn vertrokken.

* **Coevorden, 19 Maart.** Gister is door den visscher *Stok* alhier, in een trek p. m. 500 pond visch gevangen, waaronder een monstersnoek van 30 ponden; zij zagen hem in het net voor een paal aan; daaronder was ook een karper van tien pond en onderscheidene brasems van 4 a 5 pond.

* **Grijpskerk, 23 Maart.** Wij kunnen berigten, dat de zoo gevreesde longziekte is uitgebroken op den stal van den heer *H. Poll*, landbouwer te Westerhorn. Gister morgen werd hiervan kennis gegeven aan den heer Burgemeester, en zijn na onderzoek van den heer *Bilroth*, rijksveearts te Noordhorn, twee beesten afgemaakt; het schijnbaar gezonde vee is getaxeerd door de heeren *M. P. Boerzema* en *H. Luurs*, hier woonachtig.

* **Veenhuizen, 24 Maart.** Heden morgen had alhier de inwijding plaats van het orgel in de Protestantsche kerk, dat zoowel om zijn sierlijk front, als aangenamen en krachtigen toon, den vervaardiger den heer *van Oeckelen*, alle eer aandoet. Door eene bekwame hand meesterlijk bespeeld, stemde het de gemoederen tot eenen blijmoedigen ernst en verhoogde het den indruk van de feest-rede, bij die gelegenheid, door den heer Ds. *Küller* naar aanleiding van Ps 150 gehouden.

* **Frederiksoord, 24 Maart.** Heden werd alhier bij de openbare godsdienstoefening, de gemeente wederom verrast, door 't hooren uitvoeren van eenige op 't paaschfeest toepasselijke zangstukken, door de beide alhier gevestigde zanggezelschappen, welke zich daartoe hadden vereenigd; dit zette het feest veel luister bij. De uitvoering is naar wensch afgeloopen. Hierdoor zoowel als door het fraaije weder werden zeer vele menschen zelfs uit naburige gemeenten uitgelokt, om ons kerkgebouw te bezoeken, zoo zelfs, dat allen lang geene zitplaatsen konden bekomen. Dat die zangvereenigingen zoo mogen blijven voortwerken, en voortdurend mogen bloeijen is hier aller wensch.

* **Meppel, 25 Maart.** Treurig is het, wanneer er bij zamenkomsten van jeugdige lieden vechtpartijen plaats vinden, en wat erger is, daarbij dan veeltijds messen worden gebruikt. Gister-avond heeft weder eene zoodanige vecht- en snijpartij plaats gehad bij het huis van den kastelein *Lukas Oosting* aan den Galgenkamp. Twee jongelingen zijn daarbij erg gesneden. De politie doet ijverig onderzoek en de daders zijn reeds op het spoor.

* **Noordwolde, 23 Maart.** Mogten wij ons voor ruim een half jaar verheugen dat, alhier een zanggezelschap tot stand kwam, niet minder onaangenaam is het voor ons, thans te moeten melden, dat dat zanggezelschap reeds voor 14 dagen weder is ontbonden. Treurig voorwaar, dat zulke vereenigingen, die werkelijk veel goeds kunnen ten gevolge hebben, over 't algemeen zoo spoedig weder te niete loopen. Treurig is het ook, dat er bij het ontbinden dier vereenigingen en de zoogenaamde potverteeringen dikwijls zoovele onaangenaamheden plaats hebben, zooals ook hier het geval is geweest. Maar treurig is het voorwaar ook voor hem, die de leiding en besturing eener zoodanige vereeniging met de beste oogmerken en de reinste bedoelingen op zich neemt, en dan — over korter of langer tijd — zijne heerlijkste plannen in rook ziet verdwijnen en zijne veelvuldig aangewende moeite met ondank ziet beloonen.

* **Vledder, 25 Maart.** Naar men van eene allezins geloofwaardige zijde verneemt, bestaat alhier het voornemen om eene nieuwe pastorij te bouwen en de oude tegen afbraak te verkoopen. Om hierover met elkander te raadplegen waren notabelen en kerkvoogden dezer gemeente in den avond van zaturdag jl. alhier vergaderd.

RAADSVERGADERINGEN.

Assen, 22 Maart. In de heden gehoudene raadsvergadering waren alle leden tegenwoordig. — De geloofsbrieven, door het nieuw benoemd lid Mr. *L. Oldenhuis Gratama* ingezonden, zijn door eene commissie onderzocht en in orde bevonden, waarna met algemeene stemmen tot toelating van denzelven is besloten. — Nopens het verzoek van *F. van Zanden*, om een gedeelte van de opslagplaats te Kloosterveen in huur of pacht te mogen erlangen, is besloten aan Burg. en Weth. op te dragen, om *van Zanden* nopens den door hem te besteden pacht te hooren. — Is gelezen en voor informatie aangenomen de mededeeling, dat de Koning nader en wel tot aan het einde der maand Mei 1856 heeft verdaagd de beslissing op des Raads voorstellen tot wijziging der plaatselijke belastingen op geestrijke dranken en het geslagt. De voorzitter geeft nog te kennen, dat Burg. en Weth. de afdoening dezer zaak, door tusschenkomst van Zr. Ms. commissaris in deze provincie, zouden trachten te bevorderen. — Is gelezen een adres van den heer Mr. *W. O. Servatius* te Dwingelo, namens Mr. *J. A. Grothe* te Utrecht te kennen gevende, dat hij, ingevolge bevel van den Burgemeester dezer gemeente, verpligt is, om de secreetmest, die hij trekt uit het Huis van Arrest en Justitie, ten behoeve der ontginningen van genoemden heer aan de Beilervaart, in te laden bij den Witterklapbrug, in plaats van in de kolk der hoofdvaart, zooals zulks vroeger plaats had; dat hij door dat bevel ongerief ondervindt en meer kosten moet aanwenden, weshalve hij verzoekt, dat de Raad hem vergunne, om de secreetmest weder te mogen doen inladen in de kolk der hoofdvaart. Op het advies van Burg. en Weth. is besloten het adres aan den heer Burgemeester te renvoijeren, als tot diens bevoegdheid behoorende. — Door Burg. en Weth. is ingediend een tarief betrekkelijk het heffen van tol op den aan te leggen weg van Assen naar Beilen: is besloten hetzelve ter inzage der leden tot eene volgende vergadering te doen voorliggen. — Hetzelfde besluit is genomen omtrent het voorstel van Burg. en Weth., om alhier eene stadswaag op te rigten, en tevens weegloonen te heffen, volgens een daar te stellen tarief. — Ten aanzien van bedenkingen, bij H.H. Ged. Staten gevallen op de begrooting der inkomsten en uitgaven dezer gemeente over 1856 is besloten tot wegneming van dezelve en tevens om de begrooting weder op te zenden. — Voor informatie is aangenomen de kennisgeving van Burg. en Weth., dat A. *Pelinck* en A. *ten Oever* bij het Prov. Geregtshof in appel zijn gekomen van het vonnis der Arrondissements-Regtbank te Assen, waarbij zij zijn veroordeeld tot betaling van afvaartsgelden der Asserwijk enz.; gevende Burg. en Weth. wijders te kennen, dat de heer Mr. *A. Vos* als procureur en de heer Mr. *H. Vos* als advocaat de belangen der gemeente bij den Hove zullen waarnemen. — Is gelezen eene missive van Burg. en Weth., daarbij, naar aanleiding van het verhandelde in de raadsvergadering van 23 Oct. jl., voorstellende om nog twee veemarkten, behalve die in Augustus wordt gehouden, in te stellen, en wel de eene in het voorjaar en de andere in het late najaar, en zulks in het belang van den veestapel en den handel in vee. De Raad besloot dienovereenkomstig; de eerste zal zijn in 't laatst van April of begin van Mei en de laatste in 't begin van November.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

UWEd. zal aan eenige Kiezers alhier zeer veel genoegen doen, door morgen in UEd. geëerde courant als geschikte leden voor de gemeenteraad voor te dragen de heeren
Mr. P. HOFSTEDE.
en
T. WESTERDIJK.

Assen, 25 Maart 1856.

ADVERTENTIEN.

VERGADERING

der TWEEDE AFDEELING van het GENOOTSCHAP TER BEVORDERING VAN DEN LANDBOUW in Drenthe, op

DE VERTELLER ENZ.

Schout. Berend! de landdragonder zegt dat gij eene klagt heeft ingebragt tegen Lubbert, hier present. Wat hebt gij?

Berend. Heer Scholte luister:

Lubbert heeft met een steen een glas bij mij ingegooid en hij wil het niet laten maken.

Schout. Wat hebt gij hierop te antwoorden, Lubbert?

Lubbert. Niets dan dat ik het niet gedaan heb.

Schout. Heeren, leden van den raad, als Berend zegt Lubbert wierp bij mij een glas in en Lubbert zegt dat het niet waar is, dan moet, mijns inziens, Berend het bewijs leveren.

Al de leden: Accoord.

Schout. Hebt gij het gehoord, Berend!

Lever bewijs!

Berend. Als ik het zeg is er anders bewijs genoeg, maar om aan, daar is Nathan, die kan getuigen.

Schout. Kom aan Nathan! Berend zegt Lubbert wierp hem een glas in. Weet gij dat?

Nathan. Heer Schout voor een thaler verkeerde ik weer in zulk levensgevaar. Toen Lubbert de steen greep en naar Berend smeet, die voor het raam stond, bevond ik mij tusschen hen in en als ik mij niet heel gaauw had gebukt, op de steen mij, zoo waar ik leef en zoo zeker als ik nog op je zaken hoop te maken, tegen 't hoofd zijn gevlogen.

Schout. (De klager, de aangeklaagde, de getuigen en het publiek verwijderen zich.)

De diender drijft hen de deur uit en de raad beoordeelt de gewigtige kwestie. Na eenige oogenblikken worden de deuren der gemeente-kamer weder geopend.

Schout. De raad heeft eenparig dit vonnis uitgesproken: Nathan is de alleen schuldige. Want had hij zich niet gebukt, dan was de ruit niet gebroken door den steen. Alzoo, Nathan betaalt de ruit.

Nathan. Maar . . . . .

Schout. Geen praatjes. Dat Schorrel, de ambtdiender, het publiek verwijdere en de deur sluite!

Aan een dagblad wordt dd. 6 Maart het volgende uit Koppenhagen geschreven: „De *Morsi Avis* behelst het volgende schrijven van den heer S. Poulsen te Näsby: Naauwelijks was ik met mijne twee vrienden op Woensdag den 16 Feb. op eene halve mijl afstands van Livo op het ijs gegaan, toen het sterk begon te dooijen en het ijs in beweging raakte. Wij begaven ons in allerijl naar het eiland terug, doch bemerkten tot onze ontsteltenis, dat het ijs van het land was losgegaan. Middelerwijl had men ons aan land bemerkt en terstond eene boot met zeven man te hulp gezonden. Deze naderde ons echter eerst, toen wij reeds bijna eene mijl voorbij de bogt gedreven waren. Toen het ons eindelijk gelukt was in de boot te stappen, roeiden wij naar het eiland toe. Naauwelijks hadden wij een vierde gedeelte van den afstand, die ons daarvan verwijderde, afgelegd, toen zoowel van de noord- als van de oostzijde van het eiland een ontzettende ijsberg met spoed naar ons afkwam. Wij werkten zoo ver wij konden, om de boot buiten bereik van het ijs te brengen en ons in den wind te houden, ten einde haar voor omslaan te behoeden. Ten 3 ure namiddags zat echter de boot in het ijs vast, en wij moesten, al voortdrijvende, daarin overnachten. Den volgenden morgen werd de boot door acht man verlaten, die beproeven wilden zich over het ijs te redden en het land te bereiken. Ik zelf was daartoe niet in staat, wijl mij deels de krachten ontbraken ten gevolge der wonden, die mij door het ijs toegebragt waren. Slechts een hunner een Pruis, bleef bij mij en liet mij niet alleen. Des namiddags besloten wij te beproeven of wij aan land konden komen, hetgeen ons bijna gelukte, toen eensklaps de storm zoo hevig werd, dat het ijs tot bergen opeen gestapeld werd en wij onmogelijk verder konden. Tevens sloeg de wind om en verdeelde het ijs in verschillende vakken. Reeds begon het duister te worden en wij moesten van de eene ijsschol op de andere springen en ons dikwijls met handen en voeten daaraan vastklemmen, om niet in het water te geraken, terwijl enkele schollen door de hevigheid van den wind vaneen scheurden of zich met kracht over ons heen wierpen. De Pruis geraakte tusschen twee groote schollen; van daar riep hij mij toe, dat het spoedig met hem gedaan zou wezen, en naauwelijks had hij deze woorden gesproken, toen hij onder hartverscheurende kreten, door de ijsschollen verpletterd, in den afgrond zonk. De schollen moeten hem letterlijk het hoofd van het ligchaam gescheiden hebben. Ik werd duizelig, doch met een wanhopige sprong was ik van de noodlottige plaats op eene andere ijsschol geraakt. De storm nam toe en de beweging van het ijs werd sneller. Ik moest aanhoudend werken, en eindelijk bevond ik mij boven op een ijsberg, die zoo hoog als een huis opeengestapeld was. In deze stelling besloot ik, zoodra ik eene open plek vond om in het water te springen, om aan mijn leven een einde te maken. Ik wilde mij juist in de diepte werpen, toen het ijs zich vast om mijnen regterarm sloot en

Maandag den 31sten Maart a. s. des middags ten 12 uur ten huize van den logementhouder **H. REBBERS** te ***ROLDE.*** Werkzaamheden: Verslag der werkzaamheden en van den staat der afdeeling. Rekening en verantwoording door den Secretaris—Thesaurier. Benoeming van een lid van het bestuur der afdeeling. Bepaling der gemeente, waar gedurende dit voorjaar de tentoonstelling van vee van wege de tweede afdeeling van het Genootschap zal gehouden worden.

Assen, den 21 Maart 1856.

D. COHEN,
Secretaris—Thesaurier.

Tentoonstelling

Op MAANDAG den 7 April e.k., des avonds 7 uur, van **TEEKENINGEN en VOORWERPEN** van de leerlingen van de Industrieschool van het Departement Assen der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid te Haarlem, in 't locaal dier school bij HARSVELD.

L. OLDENHUIS GRATAMA.

VOOR *f* 10 IN PLAATS VAN *f* 28.

DIGHTWERKEN
VAN
JACOB CATS,
NAAR
DE BEHOEFTEN VAN DEN TEGENWOORDIGEN TIJD INGERIGT.

MET PLAATJES.

Opgedragen aan H. M. de Koninginne-weduwe,
MET EEN VOORBERIGT VAN PROF. *M. SIEGENBEEK*
EN AANTEEKENINGEN EN OPHELDERINGEN
VAN PROF. *M. DE VRIES* EN DR.
A. DE JAGER.

8 deelen compleet.

Tot een bijzonder doel wordt een klein getal ex. van bovenstaand werk aan de eerstkomenden voor den prijs van f 10, in plaats van f 28, afgeleverd. In geen geval duurt deze aanbieding langer dan tot April aanst. Een uitvoerig berigt is alom gratis te bekomen. Alle aanbeveling is hier onnoodig.

Bij L. SCHIERBEEK te Leeuwarden, is gedrukt en almede in de voornaamste Boekwinkels te bekomen:

DE VIJFDE DRUK VAN DE

VOLKSGENEESKUNDE

DOOR **DR. J. F. OSIANDER,**
Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen.
Nagezien en vermeerderd met aanwijzingen der kenteekenen van de onderscheidene ziekten, enz.
DOOR **J. A. VAN OORT,**
Officier van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armee.

Dit werk bevat eene groote menigte eenvoudige middelen en raadgevingen, welke de natuur zelve tegen de kwalen en krankheden der menschen heeft daargesteld; men vindt er onder eene menigte andere raadgevingen, tegen: Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Verkoudheid, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik, Buikloop, Aambeijen, Jicht en Rhumatisme, Aamborstigheid Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den Pisweg, Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende ziekte, Koliek, Geelziekte, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der Kinderen, Klierziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid, Ziekten der Zwangerheid, Ontsteking der Vrouwelijke Borsten, Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen Besmettelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera-Morbus, Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz., enz.

Een algemeen nuttig Handboek, onmisbaar voor elken Huisvader, inzonderheid voor Landlieden, Zeevarenden, Apothekers en Geestelijken ten platten lande, welke laatsten meermalen als vraagbaak, deswegens gebruikt worden.

De buitengewoon goedkoope prijs van dit Handboek, dat behalve de voorrede en inhoud 302 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op **f. 1.25.**

Er wordt een **ONDERWIJZER** gevraagd voor de SCHOOL van *Zuidlaarderveen*, om die waar te nemen van 1 Mei e. k. tot 1 November. Adres in persoon, of brieven franco aan den SCHOOLOPZIENER in 't 1 Distr. te Assen.

MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW EN NIJVERHEID.

De zoo zeer goedkoope en voordeelige **Kunstmest** van deze Maatschappij, die volgens de meest verschillende genomene proeven de gunstigste resultaten oplevert, is te bekomen bij den Agent voor Groningen en Drenthe den Heer Mr. G. L. W. VOS te Assen tot den prijs van f 20. pr. 100 Ned. ponden, bij wien men tevens alle verlangde inlichtingen nemen kan.

Uit de hand te koop.

1o. Een met **PANNEN GEDEKT HOUTEN SCHUURTJE, in eens vervoerbaar.**
2o. Een buitengewoon **GROOTE KIPPENLOOP** met **HOK;**

BEIDE HECHT EN STERK.

Te bevragen bij den Timmerman HARM WINTERS, wonende te Assen aan den Stegeweg.

ER WORDT GEVRAAGD, digt bij ASSEN, tegen Mei e.k., **een BOERENKNECHT**, die goed met **paarden kan omgaan,** en van wiens gedrag men goede informatien kan bekomen. Adres aan 't Bureau dezer Courant.

Veenboekweit-grond.

De Notaris TADEMA zal, op MAANDAG, 31 Maart e.k., 's namiddags 4 uur, in de *Posthoorn* bij S. SCHADE te Oosterwolde, presenteren te VERHUREN:

16 Perceelen uitmuntende VEENGROND, bestemd tot **Veenboekweit bouwen** en daartoe allervoordeeligst geschikt, liggende in de Zathe van WOLTER EVERTS VAN DER BROEK te Langedijke, bij wien de aanwijzing te vragen.

Ten overstaan van Mr. S. J. OOSTING, Notaris te Emmen, zullen op DINGSDAG den 8 April 1856, des voormiddags te tien uur te beginnen, ten huize van den Logementhouder J. SCHAANGE MENSINGH te Odoorn, **PUBLIEK EN ZONDER NADERE PALMSLAG WORDEN VERKOCHT:**

1o. Een **HUIS, ERF en TUIN,** benevens **zeven perceelen BOUW- en WEIDELAND,** staande en gelegen te Odoorn, gelijk mede een stuk best **VEEN en ONDERGROND**, groot 91 R. en 30 Ellen, gelegen in de onmiddelijke nabijheid van het te graven kanaal; alles toebehoorende aan de Erven HARM HOVINGH.

2o. **Onderscheidene perceelen HEIDEVELD,** gelegen om en nabij het dorp Odoorn en bijlangs de wegen naar Exlo, Valthe en Borger, gelijk mede **eenige veenachtige stukken VELD-, BOSCH- en ZANDGRONDEN,** te zamen groot 31 Bunders, 12 Roeden en 60 Ellen; toebehoorende aan Jhr. Mr. P. A. G. DE MILLIJ te Zuidlaren, c.s.

Nadere informatiën zijn intusschen te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris.

Emmen den 25 Maart 1856.

Mr. S. J. OOSTING.

Fijne Genua- of Tafel-Olie.

HERMAN VAN DEVENTER, op den dijk te Zwolle, Hoofd-Dépôthouder voor het koningrijk der Nederlanden voor de HH. SERIJ PELZ en COMP. te Genua, adverteert door deze, dat de prijs der **GENUA-OLIE** van heden af is aan het Hoofd-Dépôt **65** ct. en aan de onderstaande Dépôts **70** ct. de Flesch.

G. G. Lambers,	te Assen.	F. F. Rost,	te Groningen.
R. P. van Calcar,	Nieuwolde.	H. G. Rikkers,	Harlingen.
F. M. Dijkema,	Hogezand.		

Stijfselglans.

Een deel van dit **poeder** op *acht deelen* **Stijfsel,** met elkander opgelost, maakt het strijken veel gemakkelijker, het IJzer loopt glad en gemakkelijk over het goed heen, de Strijkster kan eens zoo veel werk doen, het goed krijgt een mooijen glans en wordt minder bordig.

Het wordt in Zakjes van 2 lood, oud gewigt, verkocht voor 13 cents. Deze hoeveelheid is berekend op een half pond Stijfsel, oud gewigt.

Caulier's Zeep.

Met deze **Zeep** kunnen alle gekleurde Stoffen van ZIJDE, KATOEN en WOL gewasschen worden zonder dat de Stof lijdt of de kleuren veranderen, ook de teederste kleuren verschieten niet. In het bijzonder verdient hierbij bemerkt te worden dat zij alle VET- en OLIEVLEKKEN zeker en gemakkelijk wegneemt. Zij kost 25 cents.

AUGUST LAMPRECHT'S lekkere gekristalliseerde **BORSTKOEKJES** zijn in onderstaande Dépôts te verkrijgen.

Zij zijn allen aan te bevelen die aan Borst, Hals en Longen lijden. Bij hoest, schorheid, heeschheid, benaauwdheid op de borst en andere verkoudheden brengen zij spoedig hulp, zijn een verzachtingsmiddel bij chronische ziekten, als: asthma, kortademigheid, engborstigheid, die zij ook helpen genezen. Zij verdienen de voorkeur boven de andere bekende *Pâtes*, daar zij bij langer aanhoudend gebruik volstrekt geen maagzuur of verslijming veroorzaken. [...] doosje kost 50 cents.

ROCHE'S EMBROCATION, een zeer gu[...]kend uitwendig middel tegen kinkhoest, asthma, [...]migheid, verouderde hoest, enz.

JOHNSON'S AMERICAN SOOTHING S[...] een verzachtend middel bij het Tanden krijgen, [...] men met zekerheid zeggen kan, dat na twee of [...]ren inwrijven de pijn verdwijnt, die dikwijls ge[...] ziekten ten gevolge heeft.

—

De van ouds bekende **HOFF'S STUIPKOR[...]** voor 3 Gulden.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen, H. P. A. VAN GORCUM.
Meppel, A. JEULEN.
Steenwijk, K. TIMMERMANS.
Stads-kanaal, H. KREKEL.
Veendam, SAVENIJE.
Winschoten, G. WASMAN

en in de bekende Dépôts in de andere steden.

BURGERLIJKE STAND.

Smilde, 16—23 Maart. Bev. A. Hesselius geb. H[...] van d.; R. Klok geb. Snippe, van z. — Overl. J. [...] ml., 1 j. en 6 m.; S. Mijlof, vrl., 9 w; K. de Vries, [...] en 8 m.; W. Boerhof, vrl., 7 j. en 6 m.

Meppel, 14—20 Maart. Ondertr. G. B. de Winter [...] Rook. — Geh. G. van Dijk met C. A. Mugge. — B[...] Nijkamp geb. Kruithof, van z.; M. Bakker geb. Venn[...] z; C. C. Gelder geb. Norden, van z.; P. Raben geb. v[...] van d. — Overl. B. Hagen, 76 j., weduwnaar van N. [...]

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 25 Maart.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	*f* —.—	Boekweit, zand 64 N.pd.	[...]
„ N. Oml.	68	„	„ 10.75	„ „ 66 „	[...]
dito.	70	„	„ 11.50	„ veen 64 „	[...]
„ „ Old.	70	„	„ 10.85	„ „ 66 „	[...]
„ „ „	72	„	„ —.—	Paardeboonen. . „	5.75
Rogge, N. Inl.	64	„	„ 8.30	Groene Erwten. „	00.00
„ „ „	66	„	„ 8.80	Graauwe „ „	00.00
„ „ „	68	„	„ 0.00	Koolzaad . . . *f*	15.00
Haver, N. dikke	40	„	„ 3.35	Gort, grove . „	8.75
„ „	42	„	„ 3.55	Gort, parel „	13.00
„ Voer	36	„	„ 3.00	Olie, raap per vat	48.50
„ „	40	„	„ 3.40	Raapkoeken.	
„ Zwarte	36	„	„ 2.65	Lijnkoeken	—.—
„ „	38	„	„ 2.85	Boter ¼ ton. . . .	—.—
Garst, N. wint.	54	„	„ 5.35	Boter ⅛ „	
„ „ „	56	„	„ 0.00		
„ „ zomer	56	„	„ 5.00		
„ „ knob.	60	„	„ 6.00		

Bij geringe toevoer van Granen ging in den handel weinig om. Tarwe flaauw vooral de ligte soorten. Rogge houdend. Boekweit in een doen. Garst slap. Haver al[...]teerd met weinig handel. Boonen en Gort als voren. [...] met trage koopers.

AMSTERDAM, 21 Maart. TARWE en ROGGE [...] alleen bij kleinigheden verkocht; van Tarwe: 129 ℔ with[...]sche f 625; 125 ℔ Vriesche f 400; - en van Rogge: [...] Amerik. f 365; 118 ℔ nieuwe Inlandsche f 304 op levering [...] 117 ℔ dito f 297, 300; 143, 142 ℔ dito f 318; 146, 14[...] f 335. — GARST, HAVER en BOEKWEIT zonder han[del.] KOOLZAAD op 9 vaten Olie in het Najaar £ 1½ lager; £ 73½. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE weinig handel in een doen; op 6w. f 52¾. Vlieg. f 51[...] Mei f 48½; Najaar f 41½, ¾ LIJNOLIE prijshoudend; op [...] f 36; Vlieg. f 34¾, 35; 1o. April f 34½, ¾, ½; Mei f [...] f 34¾, ½; Najaar *f* 32¼, 32. — HENNEPOLIE op 6w. *f* [...] Vliegend *f* 48. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 105 a 11[...] LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 12½ a 15. — MOUTW[IJN] *f* 19½ per vat contant besteed. — JENEVER 100 pct. droef *f* 23½ a 24 per vat contant.

GRAANPRIJZEN en BROODZETTINGEN.

De gemiddelde prijzen der Rogge en Boekweit op de [...] melde weekmarkten gedurende de eerste helft der [...] Maart 1856 hebben bedragen per mudde: te Assen, [...] *f* 8.61, Boekweit *f* 7.66. — Te Coevorden, Rogge *f* [...] Boekweit *f* 7.37⁵. — Te Hoogeveen, Rogge *f* 8.37⁵, Bo[ekweit] *f* 6.97⁵. — Te Meppel, Rogge *f* 8.37⁵. Boekweit *f* 7.43⁵. [...] zetting van het Roggebrood is laatstelijk bepaald: te Hoog[eveen] de 6 N. ℔ 63 cent.

Assen den 25 Maart 1856.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 22 Maart 1856.

			GEBLEVEN.				GEB[LEVEN.]
Nederl. W. S.	2½	pct.	63⅛	*Polen.* Oblig.	4	pct.	[...]
„ „	3	„	75½	*Spanje.* Oblig.	1¼	„	[...]
„ „	4	„	93⁹⁄₁₆	Obligatiën	3	„	[...]
Amort. Synd.	3½	„		Binnenl.	3	„	[...]
Handelm.	4½	„	129¾	Amortisable			[...]
O. I. Leening	4	„	93⅛	Bewijz. Coup			[...]
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk,*			
Aand. Rijn Sp.	4½	„		Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	[...]
Rusl. Ob. Hope	5	„	101½	„ Metal.	5	„	[...]
Dito 1828/29	5	„	101	„ „ N.	5	„	[...]
Cert. 1831/33	5	„		„ „	2½	„	[...]
Dito 1840	4	„	81¼	*Belgie,* Cert.	2½	„	[...]
Dito Stieglitz	4	„	80⅝	Rothschild	2½	„	[...]
Ins. in Assign.	6	„		*Portug.,* Oblig.	3	„	[...]
Cert. van dito	6	„		„	4		
				Amerika Bank-Act.			[...]

---

mij nog meer naar de hoogte schoof. Toen kwam de gedachte bij mij op, mijn lot aan God over te laten. Ik klauterde naar de hoogsten top van dezen ijsberg, zette mij neder en wachtte angstig het aanbreken van den dag af. Het stormachtige weder hield tot 4 ure aan, en de dag was duister en nevelachtig. Slechts enkele malen brak de zon tusschen de donkergraauwe wolken door. Ongeveer drie kwartier zal de zon achtereenvolgens op dezen ijskolossus geschenen hebben; dit was echter voldoende, om te Aggenborg op mijnen gevaarlijken toestand opmerkzaam te maken. In allerijl werd eene boot met vier flinke gasten uitgezet, en ten 1 ure 's namiddags naderde zij mijnen ijsberg. Gedurende dien ganschen tijd zat ik rustig op het ijs. De roofvogels hadden zich boven mijn hoofd verzameld, en vreemd genoeg, hun geschreeuw scheen mij toe alsof het menschenstemmen waren. Ik hoorde en zag niets. Doch eensklaps vernam ik eenige woorden. Op hetzelfde oogenblik bemerkte ik ook de boot met de vier mannen, waarvan een moedig genoeg was, om den ijsberg op te klimmen en mij in de boot te dragen. Wij naderden het land zonder verdere ongevallen, en na 54 uren doodsangst uitgestaan te hebben en na terstond onder geneeskundige behandeling gekomen te zijn, wijl ik het gehoor en gezigt verloren had en meer dan half bevroren was, ben ik met Gods hulp zoo ver hersteld, dat ik na eenige dagen naar huis kan vervoerd worden, en nu sedert acht dagen weder het huis verlaten mag.

—

Op Sicilie heeft onlangs eene gebeurtenis plaats gegrepen, die andermaal ten bewijze kan strekken, dat de luimen van het noodlot somwijlen alle gruwelijke schilderingen van de verbeeldingskracht der roman- en treurspeldichters overtreffen. Een door den jongsten watersnood van al zijne bezittingen beroofde landman uit den omtrek van Messina, die alstoen zijne gemeente verlaten en nabij Syracuse eene plaats van opzigter op een klein landgoed had verkregen, werd verliefd op de dochter van zijnen heer, vond wederliefde bij het meisje en deed eindelijk een formeel huwelijks-aanzoek bij den vader. Het verzoek van den jongman werd afgewezen en hem tevens in beleedigende bewoordingen oogenblikkelijk de door hem bekleede betrekking opgezegd. Hij moest zich nog op denzelfden dag verwijderen.

Deze scheiding der minnenden vermeerderde slechts de zucht om elkander te huwen; zij vonden door bemiddeling eener dienstmaagd gelegenheid om elkander te zien en te spreken, en ten laatste werd een priester overgehaald, om in het geheim den zegen over het paar uit te spreken. De jeugdige echtgenooten kwamen alsnu overeen, om naar de overzijde der zeeëngte, waar een rijk oom te Capau woonde, te vlugten, tot welk voornemen op den 15 Febr. ook werkelijk werd overgaan. Maar naauwelijks hadden zij zich duizend schreden van het huis verwijderd, toen de jonge vrouw onverhoeds door eene beroerte werd getroffen en als levenloos voor de voeten van haren echtgenoot nederzeeg. Laatstgenoemde spoedde zich naar de naastbijgelegene daghuurderswoning, om hulp te bekomen; doch terwijl de vrouw van den daglooner zich beijverde hieraan te voldoen, snelde deze zelf naar het huis van den landheer, maakte daar groot misbaar en verhaalde wat er was gebeurd.

De vader der ontvlugte, van toorn en verdriet geheel buiten zich zelven, greep zijn geweer van den wand, beval zijne bedienden hem te volgen, en al de honden mede te nemen, opdat de maagdenroover niet zoude ontkomen, aan wien hij eene voorbeeldelooze straf had toegedacht. Bij hem genaderd zijnde, legde hij het geweer op hem [aan,] om, zoo hij zeide, hem door een schot in de beenen [het] ontvlugten onmogelijk te maken. De kogel trof echter [niet] het doel, maar verbrijzelde het hoofd van de vrouw [des] dagglooners, wier man daardoor derwijze in woede ont[stak,] dat hij op zijnen heer aanviel en dezen zoude hebben [ge]wurgd, zoo niet een der doggen den arbeider tegen [den] grond had geworpen. Nu vielen heer en knechten over [den] ontvoerder heen en sloegen hem met allerlei moord[tuig] zoolang tot hij bewusteloos naast zijne echtgenoote n[eder]stortte. Men sleepte hem naar het kasteel, waar hij [ten] gevolge van de menigvuldige verwondingen en zonder [dat] geneeskundige bijstand aan hem was verleend, nog de[n] den nacht den geest gaf. Ook de daglooner, om wien [nie]mand zich had bekommerd, werd den volgenden och[tend] als lijk teruggevonden; de dog, die den nedergew[orpen] man niet weder wilde laten opstaan, had hem in de [wor]steling de keel doorgebeten; deze ongelukkige laat [...] kinderen na, van welke het oudste ter naauwernood [...] jaren telt. De door beroerte getroffen jonge vrouw h[erstel]de, maar werd, toen men op den 16den haren vader[s] gen nam en zij tegelijker tijd het treurige einde van [haren] echtgenoot vernam, krankzinnig, en wel in zulken h[oogen] graad, dat men haar het dwangbuis moest aantrekken. [De] landheer, die in afwachting van zijn proces naar de [...] van Syracuse was gebragt, heeft zich den 23 Febr. [door] verworging van het leven beroofd. Zijn vermogen [...] aan de schatkist.

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** TE ASSEN.

ADRES van Heeren Gedeputeerde Staten van Drenthe aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal over het aanhangig ontwerp van wet op het lager onderwijs.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Hebben de eer voor te dragen Gedeputeerde Staten der Provincie Drenthe, hetgeen volgt:

Met belangstelling hebben zij onderzocht het *Ontwerp van Wet op het lager Onderwijs*, dat aan Uwe beraadslagingen is onderworpen bij de Koninklijke boodschap van den 30 December 1855 No. 1.

Draagt dat Ontwerp in vele opzigten hunne goedkeuring weg, daarin komen enkele bepalingen voor, waaromtrent bij hen bedenkingen zijn gerezen.

De gelegenheid is hun niet gegeven, die tijdig aan de Regering mede te deelen. Het is daarom, dat zij zich verpligt achten ze ter kennis te brengen van de Tweede Kamer der Staten Generaal, nu deze, als onderdeel der Wetgevende Magt, het Ontwerp in behandeling zal nemen.

Zij laten die bedenkingen hier volgen, naar de orde der artikelen, die daartoe hebben geleid.

1o. De memorie van toelichting geeft de redenen op, waarom in art. 4 de magt om de ongeschiktheid van een schoollocaal uit te spreken, is gegeven aan de plaatselijke schoolcommissie. Voor plattelands gemeenten, meenen adressanten, zijn die redenen niet afdoende. De leden van den Raad kunnen ook leden dier Commissie zijn; daarenboven zal, wanneer bekrompen eigenbelang het Gemeentebestuur van herbouw of aanbouw van een schoollocaal terughoudt, in den regel de plaatselijke Commissie niet ruimer van inzigt wezen. Het is daarom, dat adressanten meenen, dat de magt of alleen of nevens of met de Commissie aan den Schoolopziener diende gegeven te worden.

2o. In art. 4, 2e alinea, wordt de gelegenheid opengesteld tot beroep bij Gedeputeerde Staten. Daarvoor is geen termijn bepaald. Dat beroep schijnt, even als ieder ander beroep, tot eenen tijd beperkt te moeten worden, wil men geen toestand van onzekerheid bestendigen. Dezelfde opmerking betreft art. 14 en misschien ook art. 16 en art. 18, 3e alinea.

3o. De onderscheiding in art. 5 tusschen *hoofd-* en *hulponderwijzers* komt adressanten niet noodzakelijk voor. Zij is ligt ook min rationeel, in zoover *hoofd-* en *hulp* geene tegenstellingen zijn. Een *onderwijzer* kan zeer goed een hulp-onderwijzer nevens zich hebben. Eene *hoofdschool* staat in *Drenthe*, volgens de daar vroeger gemaakte onderscheiding, tegenover eene *bijschool*. De hoofdschool is die in de kom der Gemeente, de bijschool die van tot de Gemeente behoorende dorpen en gehuchten, in den regel van de laatste. In verband ook tot een minimum van bezoldiging van de onderwijzers in de bijscholen, waaromtrent nader, moeten adressanten er op stellen, dat bij een provinciaal reglement de bestaande onderscheiding kunne behouden worden. 't Is daarom, dat zij zouden wenschen, dat de benaming *hoofdonderwijzers* in dit artikel en elders in het Ontwerp werd vervangen door die van *onderwijzers*.

4o. Art. 8 bepaalt in de 1e alinea ook straf voor hem, die onderwijs geeft, in strijd met het bepaalde bij art. 4. Doch wanneer bestaat die strijd? Moet men het onderwijs staken dadelijk na de uitspraak der plaatselijke schoolcommissie, of als er beroep plaats heeft, eerst na de uitspraak van Gedeputeerde Staten, of wel, in geval van beroep van deze ingevolge art. 14, na 's Konings beslissing? Deze vragen schijnen ook de noodzakelijkheid van het bepalen van een termijn voor het beroep in art. 4 nog meer te doen uitkomen.

5o. Artt. 10—11. Het komt adressanten te streng voor, dat de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs vervalt voor *ieder*, die bij eindvonnis veroordeeld is wegens de vergrijpen in art. 10 opgenoemd. Zij kunnen zich gevallen voorstellen, waarin het hard kan zijn, iemand *voor altijd* die bevoegdheid te ontnemen.

Zonder gevaar, meenen zij, kan aan den Koning de magt worden verleend, om bij wijze van begenadiging, ook van dit wettelijk gevolg der straf gratie te verleenen.

6o. Art. 16. Volgens de 2e alinea zijn Gedeputeerde Staten bevoegd van het door den Gemeenteraad bepaalde getal scholen, zoo zij het onvoldoende achten, vermeerdering te bevelen. — Aan deze bepaling, zal zij aan de bedoeling beantwoorden, schijnt eene andere te moeten worden toegevoegd. Immers volgens de ondervinding van adressanten, doet zich in de Gemeenten niet zelden de vraag voor, *wáár* eene nieuwe school het meest in 't belang der Gemeente zal worden gebouwd? Zij kennen gevallen, waarin bekrompen inzigten en indeplaatsstelling van bijzonder voor algemeen belang, het Gemeentebestuur eene verkeerde plaats hebben doen aanwijzen.

Zij stellen uit aanmerking daarvan de volgende redactie voor.

„De Gemeenteraad bepaalt het getal der scholen en wijst de plaats daarvoor aan."

„Zoo Gedeputeerde Staten het getal onvoldoende of de plaats ongeschikt achten, bevelen zij vermeerdering of wijzen eene andere plaats aan."

„Door Ons kan, indien het getal Ons onvoldoende voorkomt, vermeerdering worden bevolen."

Adressanten gaan bij hun voorstel van redactie van de 3e alinea uit van het denkbeeld, dat ingeval van verschil over de plaats, 's Konings eind-uitspraak door art. 14 is verzekerd.

7o. Hoezeer ook de adressanten toejuichen de bedoeling der Regering, om de onderwijzers, wat hun tijdelijk bestaan aanbelangt, tegen mogelijke karigheid van Gemeentebesturen in bescherming te nemen, zoo kunnen zij de opmerking niet terughouden, dat zij het stellen van een minimum, zooals dat in art. 18 algemeen bepaald is, niet wenschelijk achten. — het is moeijelijk hier een algemeenen regel te geven.

In *Drenthe* zijn in de meeste gehuchten zoogenaamde *bijscholen*. Daaronder zijn er van 40, 30 tot van 20 en minder schoolkinderen. Opheffing van al die kleine scholen in een Gewest, waar de afstanden meestal groot zijn, zou strekken tot groot nadeel van het onderwijs. Door die opheffing zou een aantal kinderen geheel van onderwijs worden verstoken.

Intusschen aan de onderwijzers op al die kleine scholen eene jaarwedde te geven van driehonderd gulden, dit zou de Gemeenten te zwaar vallen. Er zijn Gemeenten, waar men 8 scholen telt. Zoodanige is, om een voorbeeld te noemen, de gemeente *Anlo*. De jaarlijksche uitgaven ter begrooting dezer Gemeente hebben in de laatste 10 jaren, waarvan de uitkomsten bekend zijn, gemiddeld beloopen f 2527.43. Wordt dit ontwerp wet, dan zal van die som alleen minstens f 2400—„ tot bezoldiging der onderwijzers noodig zijn. Ze zal in haar geheel tot de voldoening van al de kosten van 't onderwijs bij lange na niet voldoende zijn.

Aan al de Gemeenten, die in dit geval verkeeren, en ze zijn vele in getal, hulp te verleenen naar art. 28, dit ligt zeker niet in de bedoeling des Wetgevers.

Maar adressanten zijn ook de meening toegedaan, dat zoodanig minimum van jaarwedde voor de onderwijzers op de kleine scholen in hun gewest noodeloos hoog is. Dit moge wonderspreukig klinken, adressanten houden het voor waar.

Op de bijscholen onderwijzen in den regel jonge onderwijzers, ongehuwden. De eenvoudige leefwijze op het platte land van *Drenthe* maakt, dat alleenstaande personen, er van minder dan f 300—„ kunnen leven. Daarbij komt: die onderwijzers blijven er gewoonlijk niet lang. Die kleine scholen zijn voor hen de onderste sporten op den ladder der bevordering. De kleine bezoldiging, daaraan verbonden, is bijna voor allen een prikkel, om te streven naar hooger, en daardoor om zich te bekwamen. En menigeen zou welligt zijn leven lang in een gehucht-school zijn blijven hangen, had hij er de middelen gehad, om eene huishouding op te zetten.

Adressanten hebben het hunne gedaan, waar zij konden, om het lot der onderwijzers in hun gewest, ook inzonderheid van die op kleinere scholen, te verbeteren.

Nog niet zoovele jaren is het geleden, toen op *vele* zoogenaamde winterbijscholen, (de zoodanige waar alleen gedurende de wintermaanden onderwijs wordt gegeven) de geheele bezoldiging van den onderwijzer f 50—„ en daarbeneden beliep. Daar kwam dan echter bij, dat de onderwijzer, *door bij den boer rond te eten*, zooals men dat in Drenthe noemt, de kost ophaalde. Nu wordt meest overal ook des zomers onderwijs gegeven, is vrij algemeen de ongelukkige gewoonte van het rondeten afgeschaft en de bezoldiging tot het dubbele, drie- en vierdubbele verhoogd. Doch er bestaan nog altijd winterbijscholen; er zijn er, waar de bezoldiging van den onderwijzer slechts f 30—„ bedraagt. Het spreekt wel van zelve, dat daar het getal schoolkinderen ook zeer gering is.

Hebben adressanten in enkele gevallen hoogelijk afgekeurd de karigheid van de Gemeentebesturen in het bezoldigen der onderwijzers, en juichen zij het toe, dat dit Wetsontwerp zich het lot der onderwijzers aantrekt, zij meenen, dat voor hun gewest art. 18 tot een uiterste zal leiden in geheel tegenovergestelden zin, dat althans vooreerst evenveel kwaad zal doen, als tot nu toe de te ver gedreven zuinigheid der Besturen. De overgang zou te plotseling zijn. Zij meenen, dat de bepaling van een minimum minder noodig is, nu volgens deze wet de jaarwedden der onderwijzers onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, worden vastgesteld. Wil men echter een minimum, dan houden zij zich overtuigd, dat dit te bepalen, aan de Provinciale Reglementen moet worden overgelaten. Die Reglementen behoeven 's Konings goedkeuring. De Regering kan dus altijd zorgen, dat het minimum niet te laag worde gesteld.

8o. De bepaling van art. 20, 4e alinea, in verband tot die van art. 11, komt adressanten te hard voor. Men neme iemand, die in jeugdigen leeftijd wegens verslaafdheid aan den drank, ontslagen wordt, doch die geestkracht genoeg erlangt, om de banden dier slavernij af te werpen. Adressanten meenen, dat hem die den goeden weg in het zedelijke heeft teruggevonden, de weg tot het hernemen van zijn maatschappelijk karakter niet voor altijd moet worden afgesloten. Huns inziens zou de Koning de verloren bevoegdheid moeten kunnen hergeven.

9o. In art. 22 kan het woord *doen* leiden tot de opvatting, dat de bepaling alleen geldt dáár, waar *medewerking* van den onderwijzer bestaat. Men meent, dat juister zou zijn de redactie: „noch wordt die door een hunner huisgenooten uitgeoefend", enz.

10o. In art. 23 geven adressanten in overweging, tusschen de woorden „waar te nemen" — en „wordt een pensioenfonds opgerigt" — in te lasschen de uitdrukking: „en deswege eervol ontslagen."

11o. In art. 26 zijn adressanten gestuit op de uitdrukking *matig schoolgeld*. Het is moeijelijk zich van dat *matig* een algemeen denkbeeld te maken.

Adressanten meenen, dat volgens de inzigten der Regering, de *mate* van het schoolgeld is bepaald bij art. 254 der Gemeentewet. Immers de Regering heeft te kennen gegeven, dat schoolgeld inkomstig alleen zou kunnen worden geheven, als een der regten, genoemd in art. 238 dier Wet. Deelt ook de wetgevende magt dat inzigt, dan kunnen de bepalingen van artt. 26 en 27 korter, en zoo schijnt het adressanten, beter worden zamengevat in één enkel artikel van dezen inhoud: „Ter geheele of gedeeltelijke bestrijding dezer kosten wordt een schoolgeld geheven van ieder schoolgaand kind. Dit schoolgeld behoort tot de regten, loonen en gelden, bedoeld in art. 238 der wet van 29 Junij 1851 (Staatsblad no. 85.)"

12o. De eerste alinea van art. 28 zegt: „Bij de *bepaling* van het schoolgeld komt niet in aanmerking het vermogen der ouders of der kinderen." *Bepaling* schijnt hier te moeten beteekenen de daad bij art. 232 der Gemeentewet aangeduid. Maar dan is die 1e alinea in strijd met de de laatste zinsnede van hetzelfde artikel, waaruit blijkt, dat bij die bepaling *(aanwijzing der voorwerpen door de belasting te treffen)* wel degelijk het vermogen in aanmerking komt. De 1e alinea zal waarschijnlijk moeten luiden: „Bij den *aanslag* voor het schoolgeld" enz.

13o. Bij art. 30 wordt tot het geven van bijzonder onderwijs of van huisonderwijs gevorderd, behalve het bezit eener acte van bekwaamheid en getuigschrift van zedelijkheid, ook dat van een bewijs, dat de beide eerstgemelde stukken door Burgemeester en Wethouders der Gemeente, waar het onderwijs zal worden gegeven, zijn gezien en in orde bevonden.

Daarbij is geen termijn bepaald, binnen welken Burgemeester en Wethouders het visum zullen moeten geven of weigeren, evenmin eene autoriteit aangewezen, aan wie hij, die zich door weigering bezwaard acht, zich zou kunnen wenden. De memorie van toelichting zegt hieromtrent: „Burgemeester en Wethouders. zooals door sommigen is verlangd, aan een bepaalden termijn te binden, binnen welken zij over de geldigheid der overgelegde stukken moeten beslissen, schijnt onnoodig. Zoo zij hunne beslissing te lang aanhouden, zal de belanghebbende zich wel om afdoening aanmelden, en zoo dit vruchteloos blijft, tot hooger magt zijne toevlugt nemen." Maar wie is die hooger magt? De wet zelve wijst ze niet aan.

14o. Eenmaal 's jaars gelegenheid te geven voor het afleggen van examens, schijnt adressanten toe niet te zullen voldoen aan de behoefte. Buitendien, er bestaat gevaar voor minder degelijk onderzoek, wanneer er kort op elkander een groot aantal examens moeten worden afgenomen. Het afnemen van examens is uit den aard der zaak een vermoeijend werk. Stapelt het zich op, de vermoeijenis moet nadeelig werken. Twee malen in het jaar althans meenen adressanten, dat de gelegenheid tot het afleggen van examens diende te worden opengesteld.

15. Bij de artikels 39 en 40 is het adressanten opgevallen, dat voor de eigenlijke *onderwijzers en onderwijzeressen, goed lezen* niet onder de vereischten voor het examen is opgenoemd. Kan dit geacht worden onder het *gebruik eener leesmethode* te zijn begrepen, dan is er geen bezwaar.

'tWelk doende,

Gedeputeerde Staten van Drenthe.

REDE, door den heer **van Heiden Reinestein** *in de zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal van* 15 *Feb. j.l. uitgesproken, bij gelegenheid van de behandeling van het voorstel van den heer* Rochussen *tot het instellen eener enquête omtrent het misbruik aan sterken drank.*

Ik zal een kort woord in het midden brengen om de stem te motiveren, die ik over dit voorstel zal uitbrengen. Dat ik in deze discussie het woord heb opgevat zal niemand verwonderen, wanneer men zich herinnert, dat ik verscheidene jaren van deze plaats, bij gelegenheid der behandeling van finantiele wetten, bepaaldelijk bij de Wet op Middelen, op de zaak, welke het hier geldt, het misbruik van sterken drank, gewezen heb als op eene der hoofdoorzaken van het pauperisme, van dien kanker die aan de maatschappij knaagt, een kanker door wiens wegneming men meer nut zal doen dan door de afschaffing van alle mogelijke accijnsen.

Ik zal mij niet uitlaten over de enquête in het algemeen; ik zal niet treden in de beschouwing der vraag, of het regt van enquête onbeperkt is, en of wij de enquête niet meer *in concreto*, dat is in verband met het Nederlandsch staatsregt, dan *in abstracto* behooren te beschouwen. Ik laat daar al die quaestien met het Nederlandsch staatsregt in verband staande, maar bepaal mij tot het onderwerp zelf, en dan moet ik verklaren, dat dit onderwerp in de naauwste betrekking staat met vele reeds tot stand gebragte of nog te ontwerpen wetten en daarom wel degelijk aanleiding kan en, uit den aard der zaak, behoort te geven tot een parlementair onderzoek.

Het is niet de eerste maal dat het misbruik van sterken drank hier ter sprake wordt gebragt. Zoowel door mij als door andere leden is er gedurig over gesproken, en van regeringswege zijn gedurig toezeggingen gedaan, dat men die zaak in aanmerking zou nemen bij verandering van finantiele wetten. Sedert zijn de patentwet en andere wetten herzien, maar aan de toezegging is geen gevolg gegeven. Ik herinner mij een bepaald feit, dagteekenende van de discussie der gemeentewet. Art. 246 der gemeentewet zegt: „Plaatselijke belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven, alvorens de gemeente-opcenten op de grondbelasting het in art. 244 vermelde getal bereikt

hebben, en de gemeente-opcenten op de in art. 242 bedoelde rijksbelastingen vijf en twintig bedragen, of deze laatste tot vijftien zijn opgevoerd en in de gemeente eene directe plaatselijke belasting wordt gevorderd, wier bedrag ten minste met tien van die opcenten gelijk staat." Bij gelegenheid der behandeling van dat artikel heb ik de vrijheid genomen een amendement voor te stellen, dat dat artikel liet zoo als het was, behalve dat er eene uitzondering gemaakt werd met betrekking tot den sterken drank. Dit amendement scheen aanvankelijk veel bijval te ondervinden, maar het werd van regeringswege krachtig bestreden. Men kon aan het groote beginsel niet te kort doen; men mogt den sterken drank niet uitsluiten. Maar *daarenboven* was men in onderhandeling met de gemeentebesturen omtrent het afstaan van sommige belastingen uitsluitend aan de gemeenten, het heffen van andere uitsluitend ten behoeve van het Rijk, en door die onderhandelingen zou mijn amendement onnoodig worden. Die redenering bewoog de meerderheid, om dat amendement af te stemmen, en sedert zijn vijf jaren verloopen, maar van alle toezeggingen is niets vervuld. Wij bevinden ons nog juist op hetzelfde standpunt, en eerstdaags zullen wij allerwege klaagliederen hooren van gemeentebesturen, die nu een middel van inkomsten zullen zien vervallen, waardoor slechts de herberghouders en jeneverdrinkers bevoordeeld zullen worden, en waarvoor de eerlijke burger der gemeente zal betalen.

Met bevreemding heb ik gehoord, dat men aan dit voorstel een *aristocratisch* karakter heeft geïmputeerd. Ik begrijp niet hoe men er die uitlegging aan geven kan. Het geldt hier eenvoudig het tegengaan van iets, dat algemeen bekend is, en hoe kan daar nu een aristocratisch element aan ten grondslag liggen? Daarenboven is dit voorstel zelf niet met jubeltoonen begroet door moeders en kinderen, door gansche huisgezinnen, juist uit die standen, die het hier geldt? Misschien ook wel door enkele drinkers, die hunne passie niet kunnen overwinnen, maar toch overtuigd zijn van het goede, dat er voor hen zelven in gelegen is, als er middelen worden beproefd om het misbruik van den drank tegen te gaan.

De spreker, die van dien aristocratischen grondslag heeft gewaagd (de heer Westerhoff), heeft gezegd: men moet andere middelen zoeken, middelen van *morelen, intellectuelen* aard. Maar is hij daardoor niet eenigzins in tegenspraak met zich zelven geraakt? Hij heeft ook, en te regt, gezegd dat men hetzelfde kwaad—misbruik van drank—ziet bij de aanzienlijke standen en dat het daar nog meer te veroordeelen is. Ik ben dat geheel met hem eens; maar die middelen van morelen en intellectuelen aard zijn daar voorhanden. daar ontbreekt het niet aan opvoeding en onderwijs, en toch zien wij daar dat kwaad.

Dit bewijst, dunkt mij, dat die middelen niet voldoende zijn en dat wij hier wel degelijk ook middelen van materielen aard behoeven.

Neen, Mijne Heeren, ik ben een groot voorstander van morele middelen; ik geloof dat zij overal moeten worden toegepast; maar ik geloof ook dat bij den waren toestand van de maatschappij, wij er ons niet alleen bij mogen bepalen en, zoo mogelijk, moeten overgaan tot middelen van *materielen* aard. Ik behoef dus niet te zeggen dat ik voor het voorstel van het geachte lid uit Alkmaar gestemd ben. Ik beaam echter sommige bedenkingen, die er door andere sprekers tegen zijn ingebragt; ik hoop dat de voorsteller zal kunnen besluiten, zijn voorstel in den reeds te kennen gegeven geest te veranderen, of dat, zoo hij daartoe niet te bewegen is, door het een of ander lid een amendement zal worden voorgesteld, waardoor de geopperde bezwaren zullen vervallen.

Ik zal mij het liefst vereenigen met het laatste gedeelte van het voorstel, met afsnijding van de beide eerste punten; maar ik geloof toch, dat uit dat laatste punt zal moeten worden geligt alles wat daar gezegd wordt over *gemeentelijke verordeningen*. Wij moeten ons, dunkt mij, hier alleen bepalen tot *wettelijke* verordeningen. Daarenboven, er is reeds in voorzien bij de gemeentewet; de persoon van den burgemeester heeft het toezigt over de tapperijen, ten opzigte daarvan heeft hij eene meer dan gewone magt, hem bij de gemeentewet gegeven en zeer wijsselijk gegeven. Of de burgemeesters daarvan nu het juiste gebruik maken, weet ik niet; maar de wet ligt daar, die hun de noodige magt en bevoegdheid schenkt. Ik geloof dat de burgemeesters uit kracht daarvan, al vertoonen zij zich maar slechts nu en dan in de tapperijen en kroegen op ongezette tijden, in hunne gemeenten veel nut kunnen doen, wat betreft de bestrijding der hier bedoelde kwaal. Maar mij woeten ons, dunkt mij, hier bepalen tot al hetgeen *wettelijke verordeningen* betreft, dat is alleen van onze competentie.

Ik heb hier bepaaldelijk het oog op de wet op de patenten, branderijen en dergelijke meer. Een voornaam punt is ook dat er zoo mogelijk eene contrôle worde uitgeoefend op de qualiteit der dranken. Geschiedt dit, dan geloof ik dat het kwaad voor een groot deel zal verminderen. De dranken worden zoodanig vervalscht, en ik geloof dat de geachte spreker uit Appingadam (de heer Westerhoff), wiens gevoelen ik zoo even bestreed, dit zal toestemmen, dat zij voor een spotprijs kunnen verkocht worden. Daarbij komt nog dat de vreemde ingredienten, welke die dranken bevatten, oneindig schadelijker zijn en meer dronkenschap verwekken dan de onvervalschte dranken, die veel duurder zijn en daardoor ook minder onder het bereik liggen dergenen, die zich het meest aan misbruik van sterken drank overgeven. Eene contrôle op de dranken acht ik dus van groot gewigt. Behalve deze zijn er nog andere middelen mogelijk. Bij gelegenheid van de behandeling van een adres heb ik reeds gewezen op de strafbaarstelling van *openbare* dronkenschap. Alle dergelijke onderwerpen nu zijn punten van wetgeving en behooren derhalve tot de bevoegdheid dezer Kamer. Hoe men dus ook denke over het regt van enquête, dat ook ik in geen beperkten zin opvat, er kan, mijns inziens, geene quaestie zijn, of de nu voorgestelde enquête heeft betrekking tot eene aangelegenheid, die in de termen valt van de bevoegdheid dezer vergadering, en ik zal daarom mijne stem voor het gedane voorstel uitbrengen.

REDE van den heer **van Heiden Reinestein** *over hetzelfde onderwerp, in de zitting van de Tweede Kamer van* 16 *Feb. j.l. uitgesproken.*

Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij met het voorstel van ons geacht medelid uit Almelo, ook na rijp overleg, niet vereenigen. Ik moet met het geachte lid uit Maastricht, den heer Torbecke. behoudens allen eerbied voor zijne uitstekende bekwaamheden, verschillen in het gevoelen, dat uit het voorstel van den heer van Hoëvell eene enquête zou kunnen voortkomen. Naar mijn inzien is zoodanige enquête alleen te verwachten bij de toepassing van art. 115 van het Reglement van Orde. Dat zou bij voorbeeld het geval hebben zijn wanneer ware aangenomen het voorstel geacht medelid uit Amsterdam, den heer Boss de behandeling van het adres betrekkelijk het Z Diep. Dat art. 115 kan aanleiding geven tot men van alle mogelijke maatregelen, en bij gev tot het voorstellen van eene enquête. Maar h stel van het geacht lid uit Almelo is gegrond 73 van het Reglement van Orde, en een voor grond van dat artikel te doen, moet zijn een van wet op grond van de artt. 110 en 111 Grondwet. Het komt mij dus onbegrijpelijk vo men beweren kan, dat men op grond van dat een voorstel tot enquête zou kunnen doen.

Maar daarenboven heb ik nog een grond o het voorstel te zijn. Bij zekere gelegenheid is Kamer gesproken van een *halfje*; — *dit* (het van den heer van Hoëvell) is nu een *halfje*; schoon er zich omstandigheden kunnen voordo men, ter bevordering van gemeen overleg, met nig *halfje* zich moet tevreden stellen, zoo g toch dat het hier niet noodig is en wij er niet gen treden: in eene zaak van het gewigt als thans bezig houdt, is een *halfje* niet voldoend die reden dan ook zal ik er tegen moeten stem

Maar mijn hoofdbezwaar blijft, zoo als ik aanvang zeide, dat men op deze wijze niet k ken tot eene enquête, in weêrwil van hetgeen door het geachte lid uit Maastricht is betoogd. zal ik nadere inlichtingen ontvangen, maar voor blijf ik bij mijn gevoelen, dat eene enquête doo commissie voor te stellen alleen kan voortvloei de toepassing van art. 115 van het Reglem Orde.

Ik zal nu niet breedvoerig handelen over de of ik aan mijn voorstel van gisteren te regt onregte den naam van amendement gegeven had eene breede ontwikkeling zou ik welligt aan d der beraadslaging te kort doen, doch ik blijf den dat er, naar mijn oordeel, geene quaestie k staan of hetgeen ik voorstelde was een amen Dacht de vergadering er anders over, had zij b dat de wijziging zoo gewigtig was dat zij nieu dersteuning noodig had, welnu, het Reglem Orde was bevoegd die ondersteuning te vorderen van den anderen kant de Kamer begrepen d voorstel te veel ingreep in het voorstel, dat in deling was, zij had, des verkiezende, kunnen b het mijne naar de afdeelingen te verzenden. Ma herhaal, het karakter van amendement was a voorstel buiten twijfel eigen; het kon de vraa gelden of eene verzending naar de sectien o ondersteuning noodig was. Geen parlementair dering ter wereld is bij magte om een ame waarvan zij als zoodanig gedurende eene geh cussie is gesaisisseerd geweest, aan het einde cussie als het ware tot metamorphoseren en ondersteuning te onttrekken; men heeft hier een vaarlijk antecedent gesteld.

Ik zal mij over dit punt nu niet verder uitl maar stemmen tegen het voorstel van het geacht uit Almelo, mij reserverende om daarna self zoo voorstel te doen als ik zal noodig achten.

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.